

Paur kute Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krĩraxbê Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm krĩraxbê Rôma'ÿr tẽm kutã memã pi'ôk no'ôk ne. Nãm 'ÿr tẽm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'ÿr tẽmmã krà ne kam amikukãm memã pi'ôk no'ôk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam ôkre kadjwỳnhbê kute amim,

—Nà mrãmri ne Metĩndjwỳnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwỳnh kukràdjà marja pumũ, anhÿr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ajarẽn memã kum,

—Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nàr, pyka kunĩkôt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwỳnh tẽp kêtumrẽx. Nhyim be Metĩndjwỳnh ukaprĩkôt arÿm me bamã me bapytàr djwỳnh jano. Me bamã kurê rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me bawÿr me utàr djwỳnh jano. Nhyim kam me kunĩ, mebê idjaer, nàr kon pyka kunĩkôt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrẽx nhyim Metĩndjwỳnh arÿm meo kra ne meo tÿx, axwebê meo tÿx nhyim me arÿm katàt ar amijo ba. Nhyim Metĩndjwỳnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'õ kam dja ajte mebê idjaero tÿx nhyim me arÿm 'ÿr amijo akẽx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhõ àpênh. Ta ne amiwÿr ijuw ne arÿm mebê amim ipytàn ar ijo

ba. Ijo ban arým ijano ba arým Kritu'ã ujarênh ny jarênhô iba.

² Amrêbê: ne kukwakam memã kabên jarênh djwýnh ar me bakukãmãremã ujarênh ny jarên mã memã kum,

“Dja Metĩndjwýnh ĩ memã ujarênh ny jarê.”

Nãm me ã Metĩndjwýnh nhõ pi'ôkkam memã ane.

³ Kra'ã ne ujarênh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarênh nyja. Me banhõ Bênjadjwýrbê kumkati'ã ne ujarênh nyja. Nãm Kra amijo ĩ ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon arým kôt kubê me bakukãmãre Dawi tàmdjwý.

⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhym kam Metĩndjwýnh Karõ arým memã tỳx jadjà nhym me arým tỳx. Tỳx ne arým memã Jeju'ã ujarênh ar ba. Ne memã kum,

—Mrãmri, Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anhýro ba.

⁵ Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba arým memã 'ã idjujarênh ar iba. Gêdja apýnh me ba djà kunĩkôt me idjujarênh man arým tu amim Jeju markumrêx ne arým katàt kabên man kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarênh ar iba.

⁶ Ga, ar gadjwý Jeju Kritu kute amiwýr ar ajwýr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Krĩraxbê Rômakam Metĩndjwýnh kum ar aja bê. Kute ar ajo aminhõ kadjy arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'ók no'ôkjakam ikabên jarê.

Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bênjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu.

Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Paur kute Rômakam me omũnh prãm'ã amijarẽnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwỳnh, Metĩndjwỳnh kumrẽxmã ar ajarẽn mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarẽ. Apỳnh me ba djà kunĩkôt ne me ar ajã abenmã kum,

—Onĩj, Krĩraxbê Rômakam me arỳm tu amim Jeju markumrẽx, anhỹro ba. Ba kam ar akam ikĩnhkumrẽx.

⁹⁻¹⁰ Ne Metĩndjwỳnhmã ar ajarẽnh rã'ã ne. Kum idjà'wỳr kunĩkôt ne ba mã kum ar ajarẽ. Ba ar awỳr itẽm kadjy mã kum amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, ba jakam krĩraxbê Rômakam ar'ỳr tẽn ar'ỳr bõx, idjumar mex ne ar'ỳr bõx. Ga mrãmri aje ar'ỳr ibõx'ã amim karõ jabej ba jakam ar'ỳr ibõxkumrẽx. Nã bãm ã kum amijo idjà'wỳro ane. Mrãmri ne ba ar awỳr ikrà ne. Djã nã bãm ar amã ijêx? Metĩndjwỳnh ta ne kute ar amã ijêx kêt kôt kute imar. Djãm kum idjàpênh kêt got? Mrãmri Kra'ã ujarẽnh ny ne ba kàj bê memã arẽnho ibakumrẽx. Kam ne ba mrãmri ar amã arẽnhkumrẽx.

¹¹ Mỳkam ne ba ã kum idjà'wỳro ane? Bir, ije ar apumũnh prãm:kam. Dja ba ar akam bõx ne Metĩndjwỳnh kadjy arỳm ar amã adjàpênh djà'õ'ã karõ. Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam ar amã 'ã karõ gar arỳm maro aban arỳm Jejukôt ar amijo

* **1:7** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

aba. Kôt ar amijo aban arým 'ã angrà tỳx ne 'ã adjukanga kêtikumrêx.

¹² Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrêx'ã aben pumün arým aben man kam tu amim Jeju mar tỳ:xkumrêx ne bakĩnhkumrêx.

¹³ Bir, ar awỳr itēm mā ne ba mā amim 'ã karō krāptĩ nhym apỳnh mỳjja mā ibê aptà. Ar aje imar kêt karō ne ba ar amā ja jarē. Imā ar awỳr ibōx prām. Ga, me kute bāygogo djêo baja pumū. Arým me kute ê parkam kĩnhkumrêx. Badjwỳ dja ba ar akam bōx ne Jeju'ỳr me kwỳo akêx nhym me arým tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ba kam arým ikĩnhkumrêx. Ije me akam Jeju'ỳr meo akêx prām kute mrāmri ne ba ije pyka 'ōkamdjwỳ arým 'ỳr meo akêxja pyrāk. Kute arým ije amũ me bajtem 'ōdjwỳkam 'ỳr meo akêx pyrāk. Me ibê idjaer ne ba me mebê idjaer kêtō me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metĩndjwỳnh'ỳr me bajtemo akêx prāmikumrêx.

¹⁴ Jeju imā me kunĩ'ã karōkôt ne ba ije me kunĩmā 'ã ujarēnh ny jarēnh prām. Me krōr tũmbê kregujamē me krōr nyjamā ije arēnh prām. Ne me krā mexmē me krā mex kêt mā ije arēnh prām. Ije Jeju'ỳr meo akêx kadjy ne ba ije memā arēnh prām.

¹⁵ Kam krĩraxbê Rômakam me gadjwỳmā ije Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh prā:mkam ne ba dja.

¹⁶ Bir, djām ije Kritu'ã ujarēnh ny jarēnhbê ip-ijām? Kati. Ba arēnhikumrêx nhym me arým kwỳ ĩ pỳnhkôt tu amim markumrêx nhym kam Metĩndjwỳnh arým me utà. Tỳxkôt me utà. Mebê idjaer kumrêx ne me utà. Ne kam me bajtembê kregujadjwỳ me utà. Kam ne ba ije arēnhbê ipijām kêtikumrêx.

17 Ujarēnh nykam ne Metīndjwỳnh kute memã axwe kêt jarēnhjao amirīt gwaj arỳm kam kuma. Dja me tu amim markumrēx nhym arỳm memã axwe kêt jarē nhym me arỳm kum mex. Dja me tu amim markumrēx ne amim marbê ar ba rã'ã: ne. Me bakukãmãre kabēn kôt ne ba ar amã arē. Amrēbê: me bakukãmãre memã kum,

“Metīndjwỳnh kute memã axwe kêt jarēnh nhym me arỳm kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrēx ne arỳm tĩn ne ar ba”, ane.

Amrēbê: ne me bakukãmãre memã ja jarē nhym me arỳm 'ã pi'ók no'ók ne. Kam mrãmri dja me tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwỳnh arỳm memã axwe kêt jarēnhkumrēx nhym me arỳm kum mexkumrēx ne. Nãm ã meo ane ba kam krĩraxbê Rômakam ar aje amim Jeju marjamã arē.

Paur kute memã Metīndjwỳnh mekam ngryk jarēnh ne ja.

18 Nhym be, atemã mỳjja ne Metīndjwỳnh kute me axwemã o amirīt. Amingryk ne memã o amirīt. Me kute Metīndjwỳnh mar prãm kêt ne axweja kunĩkam ne ngryk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabēn katàtwã mar prãm kêt, anhỹro bajamã ne mekam ngryko amirīt ne.

19-20 Godja me kwỳ amim,

—Mỳkam ne Metīndjwỳnh ikam ngryk ne? Djãm arỳm imã amijo amirīt ba kuma? Kati. Ta kute imã amijo amirīt kêt kam ne tu ikam ngryk ne, ane. Djãm mrãmri ne me kwỳ kabēnja? Kati. Nãm me 'êx. Arỳm ne me Metīndjwỳnh man mar kajgo. Me te kute noo omũnh kêt nhym Metīndjwỳnh arỳm prĩne memã amijã mỳjja kwỳo amirīt ne nhym

me arým kuma. Tý:xi ne tỳx rã'ã: rã'ã ne. Kubê me kunĩmẽ mỳjja kunĩ tĩn djwỳnhkumrẽx. Ja ne o amirĩt nhym me arým kuma. Adjàkamã ne mỳjja kunĩ: nhipêx nhym me arým omũ. Jakamdjwỳ mỳjja rã'ã nhym me arým omũ. Mỳjja rũnh, mỳjja pyma, mỳjja tĩn nhym me arým prĩne omũn arým apôkmã amim,

—Be, Metĩndjwỳnh tý:xi ne tỳx rã'ã: rã'ã ne. Kubê ne mỳjja kunĩ, me kunĩ tĩn djwỳnhkumrẽx. Nãm me ã amim anen arým Metĩndjwỳnh man kam mar kajgo.

²¹ Djãm me kute markam kum,

—Metĩndjwỳnh ara:x ne apyma:kumrẽx. Me imã akĩ:nhkumrẽx? ane. Arkati. Nãm me te Metĩndjwỳnh man kum rax jarẽnh kêt ne ate kubê krã. Ate kubê krãkam ne me arým arĩk amim mỳjja'ã karõ punuo ba. Bẽn katikumrẽxkam ne me arým no kêt ne kam arým umar djàkam kute akamàt kô tyk pyràk.

²² Me ta ne me amijo krã mex ne amijo àmra ar ba. Ne kam mrãmri arým no kêtikumrẽx.

²³ Ne kam arým Metĩndjwỳnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarẽnh kanga, Metĩndjwỳnh tĩno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pãnh apỳnh mebêngôkre,† àk, mry, mry ngãngão mrãnh, apỳnh mỳjja tĩn 'ikrãn maro ba. Maro ban arým karõ nhipêx ne o Metĩndjwỳnh ne kum amijarẽho ba.

²⁴ Nhym kam Metĩndjwỳnh arým wãnh memã ire. Me kum mỳjja punu prãmja ta kute wãnh ar o ba kadjy wãnh memã ire. Me ta kute wãnh ari prõ,

† 1:23 Apỳnh me õ pyka djàri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre.

mjên kupa'ã kurẽ ba kadjy. Me ta kute aben nhõ àpnu kadjy. Ja kadjy ne wãnh memã ire.

²⁵ Mrãmri Metĩndjwýnh katàt amikabẽn jarẽnhkumrẽx nhym me arým aminhirôbê kabẽn rẽ. Aminhirôbê kabẽn rẽn arým pãnh me 'êxnhĩ kabẽn'ýr amijo akẽx ne kôt ar amijo ba. Me ren mýjja kunĩ nhipêx djwýnh maro ban ren kum rax jarẽho ban ren kum àpênh ar ba rã'ã ne. Nhym be, kati. Nãm me kangan arým mýjja nhipêxmãbit rax jarẽho ban kum àpênh ar ba. Nhym be, mrãmri ne mýjja kunĩ nhipêx djwýnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarẽnh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx.

²⁶ Nhym be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kanga. Nhym kam Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Me kum mýjja punu prãm ta kute wãnh ar o ba kadjy ne wãnh memã ire. Nhym me arým pijàm kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupêho ba prã:m. Me nire axwe amijo ban me my kangan arým amikupa'ã me nire kupêho ba.

²⁷ Nhym me mydjwý axwe amijo ban me ni kangan aktã kurẽ prã:mkam pijàm kêt kam amikupa'ã me my kupêho ba. Kam Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh jarẽnh katàt. Me ta ne me amijo bikênh mex ne.

²⁸ Metĩndjwýnh ne kute õ mýjjakôt arým memã amijo amirĩt nhym me arým kuma. Ne kute mar rã'ãmã ne ate kam ajte amim,

—Kati. Ije mar prãm kêt kumrẽx, anhýro ba. Mã me kute ã amim anhýro bakam ne Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Nhym kam me arým mýjja punubit man arým axwe amijo ba.

²⁹ Ne kam apýnh axwe kunõ ba tỳ:x ne.

Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurẽ ba prã:m kumrẽx
ne.

Ne ajte meo bikẽnh kume:x.

Ne ajte kute amim mỳjja rũnho atom prã:m.

Ne ajte amim meo bikẽnh'ã karõ prã:m.

Ne ajte me õ mỳjja'ã ngryk prã:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prã:m.

Ne ajte kute kabẽno aben japanh prã:m.

Ne ajte memã 'êx ne me noo biknor prã:m.

Ne ajte kum me kurê:.

Ne ajte kute me kãxã me arẽnh prã:m ne.

³⁰ Me axwe amijo bakam ne me ajte memã me
kurê'uk prã:m ne.

Ne ajte kum Metĩndjwỳnh kurê:o ba.

Ne ajte tu memã àkjêr prã:m ne.

Ne amijo àmra prã:m ne.

Ne ajte amibẽn prã:m ne.

Ne ajte apỳnh axwe kumex'ã amim karõo ba prã:m
ne.

Nhym me bãmmẽ me nã ar te ar me akre: nhym
me ajte amakkre kêt prã:m ne.

³¹ Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kêt:
ne.

Ne ajte 'êx ne we memã kabẽn pydjin arẽnh nhym
me me mar pydji. Mar pydji nhym me
atekam ajte,

—Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabẽn 'õdjwỳo
ikjên kabẽn pydji mar kêt kumrẽx ne.

Ne ajte kum me abê kêt kumrẽx ne.

Ne ajte ukaprĩ kêt kumrẽx.

³² Me kute ã amijo anhỹro bajamã ne Metĩndjwỳnh
arỳm memã axwe pãnh jarẽ. Me axwejakam me
biknormã. Tãm ne arỳm memã arẽ nhym me arỳm
prĩne kuma. Nãm me te kuman axwe amijo ba rã'ã

ne. Djãm me axwe amijo babit? Kati. Nãm me ajte apÿnh axwe ja'ã amũ memã kum,

—Ã amijo ane. Kam ne me kum me akĩnhkumrêx, anhÿro ba. Nãm me ã axweo ane ba kam arÿm wãm Rômakam me amã arê. Tãm ne ja.

2

Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

¹ Me akwÿ ne ga me amũ memãbit axwe jarêho aba. Djãm me gadjwÿ ajaxwe kêt got ga me amũ me wã'ã amim,

—Me axwekumrêx. Dja Metĩndjwÿnh me axwe pãnh me kanga, ane? Me aje me'ã amim, “Dja me axwe pãnh me kanga”, anhÿr kôt dja Metĩndjwÿnh me gadjwÿ arÿm me akanga. Mÿkam? Bir, me gadjwÿ me ajaxwekam. Me ajaxwe kute mrãmri ne amũ me wã axwe pyræk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwÿ pãnh me akanga. Djãm me aje Metĩndjwÿnhmã kum,

—Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhÿrmã? Kati. Me gadjwÿ me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhÿrmã.

² Nhyim be, me kute ã axweo bao anhÿrja'ã ne Metĩndjwÿnh katà:t memã kum,

—Pãnh dja me biknor tokry djækam akuno, ane. Tãm ne gwaj baje markumrêx.

³ Me abê pykakam me ĩ kajgo. Akajgokam aje amũ me wãbit'ã amim, “Dja Metĩndjwÿnh pãnh kanga”, anhÿro aba. Ne kam ajte mekôt ã ajaxweo ane. Mekôt ã ajaxweo anhÿrkam djãm apydji Metĩndjwÿnh kute akanga kêtã? Kati. Gadjwÿ.

Dja katàt amã ajaxwe jarẽ ne kam arým pãnh akangakumrẽx.

⁴ Nàr, ga me te ã ajaxweo ane nhym Metĩndjwýnh ukaprĩ ra:x ne ngryk tô:n kute amijã ngryk nê 'átũ:m. Djã ne ga me ukaprĩ'ã amim, “Kê, djãm mýjja mex”? ane? Kati. Kwãrĩk wãnh ã amim anhÿr kêt. Metĩndjwýnh kute me ajaxwebê amiwÿr ajo akẽxmã ne kum me akaprĩ:. Me aje 'ÿr amijo akẽxmã kum me akaprĩ. Djãm me aje amijã ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê ajamakkre kêt ne 'ÿr amijo akẽx prãm kêt. Be ga, me mã kute amim mýjjao atomja pumũ. Me mã amim adjuw nhym arým mã kàjmã ajkamẽn arým kum ra:xja pumũ. Ga me aje me uràk ne mã ajaxwe nhym mã me akam ngryk ne mã kàjmã me akam ngryk ajkamẽ. Nhym kam dja õ akati arým me awÿr bõx. Kute katàt memã axwe pãnh jarẽnh djã nhõ akati me awÿr bõx nhym arým me akam ngry:k ne. Me ajamakkre kêt kam me akam ngry:k ne.

⁶ Dja Metĩndjwýnh katàt memã o pãnh. Dja katàt apÿnh me kute mýjjao ba kôt memã o pãnh. Me ï pÿnhkôt katàt memã o pãnh.

⁷ Me kute arek katàt amijo bajamã dja katàt memã o pãnh. Metĩndjwýnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memã, “Amexkumrẽx”, anhÿr kadjy, ne kute memã ï ny, ï punu prãm kêtja nhõr kadjy ne me arek katàt amijo ba. Nhym kam Metĩndjwýnh katàt memã o pãnh nhym me arým Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁸ Nhym be, me kute amidjwýnhbit mar ne kute kabẽn katàt kangan me axwe kôt axwe. Dja katàt

me jadjwýmã o pãnh ne arým mekam ngry:k ne. Nhyam kam arým mýjja pyma: mekam apôx.

⁹ Me me axwe kôt axweja dja me arým ĩ pýnhkôt umar punure ne tĩn prã:m. Mebê idjaer kumrêx dja ã ane. Nhyam kam me bajtemdjwý ã ane.

¹⁰ Nhyam be, me mex kôt me mexja dja me arým me:xkumrêx nhyam Metĩndjwýnh arým kum me kĩ:nhkumrêx. Nhyam kam me arým umar me:xkumrêx. Mebê idjaer kumrêx dja ã umar mexo ane. Nhyam kam me bajtemdjwý ã ane.

¹¹ Mýkam dja me ã ane? Bir, djãm Metĩndjwýnhmã me'õ pyman kute kum 'ã mamã? Arkati. Nãm me kunõ kute aben pyrãk ne katãt kute memã o pãnhkumrêxmã.

¹² Metĩndjwýnh ne me bakukãmãre Mõj djêmã kukràdjã jarẽ. Me kute katãt amijo ba kadjy kukràdjã jarẽ nhyam amũ mebê idjaermã arẽ. Nhyam kam me aben djô'ã kukràdjã'ã, "Mõj djê kukràdjã, Mõj djê kukràdjã", anhýro ba. Dja Metĩndjwýnh katãt memã axwe pãnh jarẽho nhý.

Nhyam me bajtem, memã me kute Mõj djê kukràdjã jarẽnh kêtja. Godja me bajtemja kwý kam axwe jabej arým axwe pãnh akuno. Djãm kam Metĩndjwýnh kute memã kum,

—Aje Mõj djê kukràdjã kôt amijo aba kêtka dja ga akuno, anhýrmã? Kati. Mýkam? Bir, me kute memã Mõj djê kukràdjã jarẽnh kêt nhyam me kam kute mar kêt. Kam dja ã memã anhýr kêt. Nhyam kam me arým axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

Nhyam mebê idjaerdjwý, memã me kute Mõj djê kukràdjã jarẽnh tũmja. Godja me kwý kam axwe

jabej Metĩndjwỳnh dja arỳm memã kum,

—Aje Mòjdjê kukràdjà kòt amijo aba kêtka m dja ga akuno, ane. Me kute kukràdjà mar ne kòt amijo ba kêtka m dja ã memã ane. Nhy m kam me arỳm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djàkam akuno.

¹³ Djãm me kute memã kukràdjà jarēnh nhy m me kute mar kajgoja djãm Metĩndjwỳnh kute memã axwe kêt jarēnh? Kati. Me kute amim kukràdjà markumrēx ne kòt amijo ba jabit dja memã axwe kêt jarē nhy m me arỳm kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Mòjdjê kukràdjà jarēnh kêtja. Me kwỳ ta ne me tu kute amikadjwỳnhbê kukràdjà mar ne tu kòt ar amijo ba. Kam me kwỳ ta tu kute mar mexkumrēx ne tu kòt amijo ba mexkumrēx. Te me kute memã Mòjdjê kukràdjà jarēnh kêt nhy m me ta tu kute mar ne kòt ar amijo ba mexkumrēx.

¹⁵ Me tu kadjwỳnhbê kabēn mexkumrēx ne kute mrãmri ne umar djàkam arỳm Metĩndjwỳnh kukràdjà no'òk pyràk. Me ta kute amikadjwỳnhbê markam ta tu kute axwe nêje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, “Mrãmri ijaxwe”, nàr axwe kêtka m kute amim, “Kati, imexkumrēx”, anhyr.

¹⁶ Me kwỳ tu kute kukràdjà kòt amijo ba ja dja Metĩndjwỳnh ã memã axwe kêt jarē nhy m me arỳm kum mex ne. Amrē ò akati mōrn bōxkam dja ã me kwỳmã ane. Nhy m be me kwỳ kute mex pyràk ne te amikadjwỳnhbê axwe pudju nhy m tu me kuman arỳm memã pãnh jarēnhkumrēx. Jeju Krituo dja memã axwe pãnh jarēnhkumrēx. Ja ne ba ujarēnh nykam memã arēnho iba.

Paur kute memã me kute mex o me akrenh kêt jarênh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, “Ba ibê idjaer”, anhÿro aba. Ga me ajte memã kum,

—Ba ne ba Môjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba nhym kam Metĩndjwÿnh kum ikĩnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajêx ne amijo amran memã kum,

—Me bajbit ne ba me ije Metĩndjwÿnh mar mexkumrêx, anhÿro aba.

¹⁸ Nhym me me amã Môjdjê kukràdjà jarê ga me we aje prĩne markam we aje Metĩndjwÿnh kute amim me'ã karõ kôt mar ne mÿjja kabin we amijo mÿjja mexbit pytàn memã arê.

¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkôt amim,

—Me no rã katàt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa 'amÿnh ne kute meo mrãnh katàt. Ba ije me uràk ne mrãmri ibê katàt me no kêtõ iba djwÿnhkumrêx, anhÿro aba. Ne ajte amim,

—Me axwe ne me kute mrãmri ne akamàt kô tykkôt me ar ba pyràk. Ije mrãmri ne memã pry kurwÿ djwÿnh pyràk. Ba ne ba ibê me axwe kêt kadjy me akre djwÿnh, anhÿro aba.

²⁰ Ne me'ã amim,

—Ba ne ba ibê me no rerekremã kukràdjà jarênh djwÿnh. Me kute me kra karàre pyràk ne me no rerekre. Ba ne ba me no tÿx kadjy memã kukràdjà'ã idjujarênh djwÿnhkumrêx, anhÿro aba. We aje Metĩndjwÿnh kukràdjà katàtkumrêxja kunĩ maro abakam ne ga ã 'ã amijo adjàmrao ane.

²¹ Ba me amã arê. Me aje amũ me akren ã amim anhÿrkam mÿkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amũ me àkĩnhĩ kêt kadjy me akrekam mÿkam ga: ne ga adjàkĩnhĩ?

22 Aje memã kum,

—Kwãrĩk wãnh mebê prõo adjàkĩnh kêt, anhỹro abakam mỳkam ga: ne ga mebê prõo adjàkĩnhõ aba? Ga we amã mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx kurê:o aba. Mỳkam ga: ne ga mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx nhõ kikrekam ar aba? Mỳkam ga: ne ga mebê adjàkĩnh kadjy kam ar aba?

23 Aje Mõjdjê kukràdjà'ã memã kum, “Kukràdjàja ne mexkumrêx”, anhỹro abakam mỳkam ga ne ga ajte ari kukràdjàkam amikràò aba? Ga kukràdjàkam amikràò aba nhym me arỳm adjò'ã abenmã kum, “Metĩndjwỳnh kajgo”, anhỹro ba.

24 Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã kabên jarên kum,

“Apỳnh me bajtem ba djàri ne me me ajaxwekõt Metĩndjwỳnh japrỳ:.”

Nãm me ã me ajã me bakukãmãremã anen arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga me kukràdjào abikênho aba nhym me arỳm ã me ajaxwe djò'ã Metĩndjwỳnh japrỳo ane.

25 Me abê idjaer, mỳj kadjy ne me me amy kà nhinhu rê. Bir, me aje amy kà rênh mar ne aje 'ã amim, “Arỳm ne Metĩndjwỳnh ijo aminhõ”, anhỹr kadjy. Djãm me bamy kà rênhkambit nhym arỳm me bajo aminhõ? Kati. Gu me baje ajte Metĩndjwỳnh kukràdjà marn kõt ar amijo babakam ne arỳm me bajo aminhõ. Nhym be, godja ga me kukràdjàkam ajaxwe jabej arỳm me amy kà rênh kajgo.

26 Kam me my kà tãja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katàt kukràdjà marn kõt amijo ba

jabej nhym Metĩndjwỳnh arỳm meo aminhõ. Te me my kà tã nhym arỳm meo aminhõ.

²⁷ Kam, dja me my kà tãja, kubê me bajtemja arỳm me abê idjaermã ajaxwe jarê. Ta te kute Mõjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òk mar kêt kam dja arỳm me amã ajaxwe jarê. Ta tu kute katàt kôt amijo bakam dja me amã arê. Me aje Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã pi'òk no'òk mar kajgon amy kà rênh kajgon kukràdjàkam amikrà ar o aba. Nhym kam me ta arỳm me apumũn me amã ajaxwe jarê.

²⁸ Mỳj xêjabê ne Metĩndjwỳnh nhõ me jakumrêx? Djãm me kute amibên ne ajkwa kajgokam memã kum, “Ibê idjaer, ibê idjaer”, anhỹrbit? Djã ne me kute amijo anhỹrbit ne kam mrãmri mebê Metĩndjwỳnh nhõ me jakumrêx? Kati. Djã ne me me my kà nhinhubit rê nhym kam arỳm me mrãmri kubê Metĩndjwỳnh nhõ me jakumrêx? Kati.

²⁹ Me kute mrãmri kadjwỳnhbê Metĩndjwỳnh kabên mar ne kôt amijo babit. Me jabit ne mebê õ me jakumrêx. Me kute amikadjwỳnhbê amim mỳjja'ã karõ djàkam kute Metĩndjwỳnh Karõ mar ne kum amijã maja me jabê ne õ me jakumrêx.

Nhym be, me kute kukràdjà 'ã no'òk mar kajgon me my kàbit rênhja me jabê ne õ me ja kêt. Me kute Metĩndjwỳnh Karõ mar ne kum amijã maja djãm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metĩndjwỳnh dja memã mex jarê nhym arỳm mebê õ me jakumrêx.

3

Kute memã Metĩndjwỳnh 'êxnhĩ kêt ne kabên kajgo kêt jarênh.

¹ Nhyam kam mỳj kadjy dja me bêt idjaer? Kam ajte mỳj kadjy dja me me my kà nhinhu rê? Djãm me bêt idjaer kute mỳjja maro kute me bajtem jakrenh?

² Nà. Me kute mỳjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar. Metĩndjwỳnh kute me kute katàt amijo ba'ã memã karòkòt amikabẽn'a pi'òk no'òkja ne me kute mar ne o ba.

³ Me kwỳ kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn mar kêtkaam mỳj gêdja kam kute? Djãm me kute kabẽn mar kêtkaam ne Metĩndjwỳnh arỳm kabẽn kajgo?

⁴ Arkati. Dja te me kunĩ 'êxnĩn kabẽn kajgo. Nhyam be, Metĩndjwỳnh ne kabẽn kajgo kêtkaamrêx. Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwỳnhmã kabẽn kajgo kêtkaamrêx jarẽn kum, "Dja me te ajã amim, 'Kabẽn kajgo', anen kam mrãmri akabẽnkaamrêxmã katorkumrêx." Nãm me bakukãmãre ã Metĩndjwỳnhmã ane nhyam me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyam me arỳm aben djô'ã arẽnho mō:n arẽnho mōr tãmtã gu me bakam-ingrãnyredjwỳ baje arẽn rã'ã. Mrãmri ne me arẽnkaamrêx. Metĩndjwỳnh kabẽn kajgo kêtkaamrêx.

Metĩndjwỳnh me axwekam ngrykkam ne katàt.

⁵ Nhyam be, pykakam me kajgo ta ren kabẽn kajgokam ren abenmã kum,

—Metĩndjwỳnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekòt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Me kute gwaj bajã, "Tãmwã ne axwe:. Ba ne ba imã me axwe kĩnh kêtkaamrêx. Ba dja ba atemã ne imã Metĩndjwỳnhbit kĩnh", ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhyam me kum gwaj bakĩnh kêtja pumũ. Ne kam kòt kum Metĩndjwỳnh kĩnh. Gwaj bajaxwekòt

me kum kĩnhkam Metĩndjwỳnh ren gwaj bakam kĩnh, ane. Me ta ren ã kabẽn kajgo jarẽnho ane.

⁶ Djãm mrãmri me kabẽn? Kati. Ne ren Metĩndjwỳnh gwaj bajaxwekam kĩnh ne ren kam gwaj bamã bajaxwe pãnh jarẽnh kêt. Ne ren apỳnh me ba djã kunĩkõt djwỳ ren memã axwe pãnh jarẽnh kêt.

⁷ Nhyim ren ajte me ta ajte kabẽn kajgokam memã kum,

—Metĩndjwỳnh ren ijêxnhĩkam ngryk kêt ne. Ga, ijêxnhĩkõt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Me kute ijã, “Tãmwã ne 'êxnhĩ. Djãm ba dja ba kõt ijêxnhĩ? Kati. Ba dja ba imã kõt ijêxnhĩ kĩnh kêt kumrêx. Metĩndjwỳnh bit dja ba imã kĩnh kumrêx”, ane. Be ga, ijêxnhĩ nhyim me kum ikĩnh kêt ne kam kõt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Ijêxnhĩkõt me kum kĩnhkam ne ren ikam kĩnh ne ren imã ijaxwe jarẽnh kêt ne ijêxnhĩ pãnh ikanga kêt ne. Ne ren me kabẽn kajgokam ã ren memã ane.

⁸ Me'õ ar ta ne arĩk ijã,

—Paur memã kum, “Gwaj bajaxwe baba nhyim gwaj bajaxwekõt arỳm mỳjja mex apõx”. Nãm ã memã anhỹro bao ane, ane. Kati. Nãm me arĩk ikabẽn kêt jarẽ. Ne ren mrãmri Metĩndjwỳnh me axwekam kĩnh bar ren ã memã ane. Nhyim be, kati. Mrãmri me axwekam ngryk ne kute me kangakumrêx. Me kute ar ikabẽn kêt jarẽnh ja dja Metĩndjwỳnh pãnh me kanga. Kute me kangaja katat, punu kêt, nhyim Metĩndjwỳnh djwỳ katat.

*Kute memã me kunĩ kupãnh tã axwe jarẽnh.
Kar 17.30; Kõ k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3*

⁹ Mỳj dja gu me babê idjaer abenmã nê? Djãm gu me baje,

–Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhÿrmã? Kati. Ba ibê Paur ne ba arÿm me kunĩ'ã,

–Mebê idjaermẽ me bajtemmẽ ne me kute aben pyræk. Me kupãnhtã axwe:n ta te: axwe kêt prãmje, ane.

¹⁰ Me bakukãmãre kabên kôt ne ba me amã arẽ. Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Djãm me'õ axwe kêt? Arkati. Me'õ axwe kêtja kêtikumrẽx.

¹¹ Me'õ kute mar kêtikumrẽx. Me'õ kute Metĩndjwÿnh jabej kêtikumrẽx.

¹² Me ta amiprykôt binhirên ban kunĩ kupãnhtã Metĩndjwÿnhbê punu:re. Djãm me'õ pydji ne àpênh mex? Arkati. Me'õ mex kêtikumrẽx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹³ Ne kam ajte memã kum,

“Me ajkwakam me kabên apôx ne kute mrãmri ne me kute arÿm pyka krã'ã kuprãr nhym kurũm mÿjja punu prõt pyræk. Nãm me ã kabên punuo ane.

Me kute memã 'êxkôt ne me me noo biknoro ba.

Me kabên ne kute kangã djwakam tokry djàja pyræk.

¹⁴ Me kute me ùn kume:x ne me kabên djà kume:x.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹⁵ Ne kam ajte memã kum,

“Nãm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

¹⁶ Ne ari meo bikênho ba: nhym me me ô'ã tokry kume:x ne umar mex kêtikumrẽx.

¹⁷ Mỳj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêtikumrẽx.

18 Me kum Metĩndjwỳnh pyma kêtukumrẽx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ã arênhô mō:n arênhô mōr tãmtã gu me bakam-ingrãnyredjwỳ baja arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrẽx. Me kupãnhã axwen ta te axwe kêt prãmje.

19 Be, mebê idjaermã ne Metĩndjwỳnh kukràdjà kunĩ jarê. Me kute kukràdjà maro baja, me jamã ne arê. Mỳj kadjy ne memã arê? Bir, me kute kukràdjà maro ban ta te kute kôt amijo anhỹrmã.* Ne kam kôt kute amijaxwemã katormã. Ja kadjy ne memã kukràdjà jarê. Kam dja me kunĩ ajte Metĩndjwỳnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

—Metĩndjwỳnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tãm dja me arỳm kam kuma. Apỳnh me ba djà kunĩ dja me ngryk markumrẽx. Ja kadjy ne memã kukràdjà jarê. Tãm ne gu me baja arỳm mar.

20 Kam djãm me kute kukràdjà mar ne kute kôt amijo anhỹro ba nhym Metĩndjwỳnh arỳm kute memã kum, “Be, ajaxwe kêt”, anhỹrmã? Kati. Nhym be, mỳj kadjy ne memã kukràdjà jarê? Bir, me kute amijaxwemã kator kadjy ne memã kukràdjà jarê.

Metĩndjwỳnh ta kute memã axwe kêt jarênhja'ã ujarênh.

Gar 2.16; Xit 3.5

* **3:19** Djãm pi'òk jarênh'ã ne me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhỹr ja jarênh Kati. Kute memã kum, “Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt”, anhỹr nhym me kôt kute ã amijo anhỹr ne axwe kêtãm. Ja'ã ne kute me kute mar ne kôt amijo anhỹr ja jarênh.

21 Nhyim be, jakam atemã me'õ kôt Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarēnh nhyim me arým kum mex ne. Djãm me kute Metĩndjwýnh kukràdjà mar ne ta kute kôt amijo anhỹro ba nhyim kôt kute memã axwe kêt jarēnhmã? Kati. Atemã me'õ kôt ne kute memã axwe kêt jarēnh. Amrēbê: kute Mòjdjēmã kukràdjà jarēnhkam Metĩndjwýnh arým memã Kritu'ã ajarē. Kukwakam kabēn jarēnh djwýnhdjwý ne me arým memã 'ã ajarē.

22 Me kute tu amim Jeju Kritu markumrēx kôt ne Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarēnh nhyim me arým kum mex ne. Me ĩ pýnhkôt kwý kute tu amim Kritu markumrēxja nhyim kute tu memã axwe kêt jarēnh. Mýkam?

Bir, me kunĩ ne me axweo kute aben pyræk.

23 Djãm me'õ ta mexo Metĩndjwýnh mǎnhkutã? Arkati. Me kunĩ kupānhtã axwe.

24 Nhyim kam tu memã axwe kêt jarē nhyim me arým kum mex ne. Djã ne me kukràdjà maro ban kôt amijo anhỹro ba nhyim pānh arým memã axwe kêt jarē? Kati. Ta ne tu kum me kaprĩn ta memã arē. Kritu Jeju ta ne arým me axweo pānh mex nhyim kam kôt ta memã axwe kêt jarē nhyim me arým kum mex ne.

25 Metĩndjwýnh ne amim Jeju dja nhyim kam arým me axwe pānh pĩte'y'ã wajēt nhyim kamrô prõt nhyim arým ty. Nhyim kam me kute tu amim markumrēxja Metĩndjwýnh arým me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pĩte'y'ã wajēt. Ne mýjja 'òdjwý kadjy ne Jeju pĩte'y'ã wajēt. Me kute Metĩndjwýnh kute katàt meo baja mar kadjy. Kute katàt memã axweo pānhkumrēx ja mar kadjy.

Amrêbê: pîte'y'ã jêt kêtri ne me axwe: nhym Metîndjwýnh ren mekam ngry:k ne ren me bi-knor tokry djâkam me kumên kam ren arým katàt memã axweo pãnh kumrêx. Nhym be, kati. Nãm amijã ngryk nê:n tu me axwe maro akno. Djãm ã kute memã anhÿrkam katàt kute meo bakumrêx? Nà, mrãmri katàt.

²⁶ Mÿj ne me kam kuman kam Metîndjwýnh katàtja ma? Bir, jakam ne Metîndjwýnh Jejumã me axwe pãnh jarê nhym kam Jeju me pãnh tyn arým Metîndjwýnhmã me axweo pãnh. Nhym kam me arým Metîndjwýnh kute katàt memã o pãnhja man arým kum kato. Jeju kute me axweo pãnhjamã kato. Nhym kam me tu kute amim Jeju markumrêxja ne Metîndjwýnh arým katàt kute memã axwe kêt jarênhkumrêx.

²⁷ Djãm kam gwaj ba ne gwaj baje,

—Metîndjwýnh kukràdjà kôt ne ba amijo anhÿro iba. Imexkumrêxja pumũ, anhÿrmã? Kati. Djãm gwaj bajõ bamex? Arkati. Nhym be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrêx nhym Metîndjwýnh tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamexkumrêx ne.

²⁸ Kam, djãm me kute Metîndjwýnh kukràdjà mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhym kam kute kôt memã axwe kêt jarênh? Kati. Atemã ne wã. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Kôtbodyit ne kute memã axwe kêt jarênh nhym me arým kum mexkumrêx.

²⁹ Djãm Metîndjwýnh kute mebê idjaerbite ba? Djãm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwýo ba.

³⁰ Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh pydji:. Kam dja me bẽ idjaerbẽ me my nhinhu kà rẽnha tu amim Jeju markumrẽx nhym kõt arÿm memã axwe kêt jarẽ. Nhym me bajtembẽ me my kà tãjadjwÿ dja me ajte tãm. Dja me tu amim Jeju markumrẽx nhym kõt arÿm me adjwÿnhdjwÿmã axwe kêt jarẽ.

³¹ Djãm gwaj baje tu amim Jeju markumrẽxkam ne gwaj baje Metĩndjwÿnh kukràdjà kõt amijo anhÿrja kangamã? Kati. Nhym bê ne gwaj baje kukràdjà kanga prãm. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrẽxkam ne gwaj baje kukràdjà kõt amijo anhÿr prãm kumrẽx.

4

*Kute Abraãomã axwe kêt jarẽnh'ã ujarẽnh.
Gar 3.6; Xij 2.23*

¹ Kam gwaj akubyn amijo tẽn me bakukãmãre Abraão'ã ujarẽnh ma. Mÿj ne ta amikam kuma? Djãm ta ne mex? Kati.

² Djãm Abraão kute amijo ba mex pãnh Metĩndjwÿnh kum axwe kêt jarẽ? Kati. Kute amijo ba mex pãnh kute kum axwe kêt jarẽnh kêt. Ren kute amijo ba mex pãnh ren kum axwe kêt jarẽ nhym ren amimexo àmra ar ba. Nhym be, kati. Metĩndjwÿnhmã ne amimexo àmra kêt.

³ Mÿkam? Bir, djãm Abraão ta axwe kêt? Kati. Metĩndjwÿnh ne tu kum axwe kêt jarẽ nhym me arÿm 'ã ajarẽ. Me bakukãmãre amrẽbẽ: memã kum,

“Abraão ne tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrẽx nhym 'ã amim,

‘Be, nãm tu amim ikamnhĩxkumrêx ba kam ba tu kum axwe kêt jarê nhym arým imã mex.’
Nãm Metĩndjwýnh ã Abraão'ã amim ane.”

Nãm me bakukãmãre ã Abraão'ã memã ane. Nãm tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym ta tu kum axwe kêt jarê.

⁴ Be ga, me'õ me bēnjadjwýr'õmã àpēnhja pumũ. Kute amim pi'ók kaprĩ kwý byr kadjy bēnjadjwýrmã apê. Nãm kadjy kum apê:n arým o ino re. Nhym kam bēnjadjwýr arým kum pi'ók kaprĩ ngã. Àpēnh pānh ne kum pi'ók kaprĩ ngã. Djãm kajgo got? Kati. Àpēnh pānh ne kum kungã.

⁵ Nhym be, djãm me kute amijo ba mex pānh Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarēnh? Kati. Me kute amijo ba mex pānh kute memã axwe kêt jarēnh kêt. Me tu kute amim Metĩndjwýnhbit markumrêx nhym kôtbody arým kute memã axwe kêt jarēnh. Metĩndjwýnh kute me axwemã axwe kêt jarēnh djwýnh ta kute ã memã anhýr nhym me arým kum mexkumrêx.

⁶ Me bakukãmãre Dawidjwý ne amrêbê: ja tãm jarê. Metĩndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarēnh nhym me arým kum mexkumrêx. Me ja ne me kĩnhkumrêx. Me kute kukràdjà kôt amijo ba mex pānh ne Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarēnh kêt. Tãm ne me bakukãmãre Dawi 'ã ajarê.

⁷ Nãm memã kum,

“Metĩndjwýnh kute wānh me axweo biknor ne me kam ngryk kêt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kĩ:nhkumrêx.

⁸ Bēnjadjwýr djwýnh kute tu memã axwe kêt jarēnh ja ne me kĩnhti:re ne.”

Nãm me bakukãmãre Dawi ã memã ane nhym me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã gu me bakamingrãnyre baje arênh rã'ã. Mrãmri ne arênhkumrêx. Mrãmri Metĩndjwýnh kute tu memã axwe kêt jarênhkam ne me kĩnhkumrêx.

⁹ Djãm kute mebê idjaermãbit arênh? Djãm kute mebê idjaerbê me my kà rênh jamãbit arênh? Kati. Me bajtembê me my kà tãjadjwý.

Ga, Abraãodjwý ja ma. Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym 'ã amim,

—Abraão ne tu amim ikamnhĩxkumrêx ba kam arým tu kum axwe kêt jarê, ane. Tãm ne gwaj arým kuma.

¹⁰ Mýj ne kute kum axwe kêt jarênhkam kute? Djã ne kumrêx kum amimy nhinhu kà krãta nhym kam arým kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amimy kà krã'yr kêttri ne kum axwe kêt jarê nhym arým kum mexkumrêx.

¹¹ Nhym kam Metĩndjwýnh arým kum my kà krã'yr'ã kum karõ. Nhym kabênkôt arým amijo tẽn arým amimy kà krãtan kam arým amijã maro ba. Nãm mar kunĩkôt amim,

—Be, amrêbê ne ba tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym arým tu imã ijaxwe kêt jarênhkumrêx. Ga, imy kà krã'yrja pumũ, anhỹro ba. Amrêbê kute my kà krã'yr kêttri ne Abraão tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym arým tu kum axwe kêt jarênhkumrêx.

Nhym kam tũmrãm amimy kà krãtan arým ã amim anhỹro ba. ã amimy kà krã'yr'ã amim anhỹro ba. Mýj kadjy ne kute my kà krã'yr kêttri kum axwe kêt jarê? Bir, me bajtem my kà tãja kunĩ kajmã'ã ne kum axwe kêt jarê. Abraãobê me

kute amikajmã'ã Metĩndjwýnh marja kunĩ nhingêt kadjy. Dja me tu amim markumrêx nhym arým tu memã axwe kêt jarênhkumrêx.

¹² Abraãobê ne me my kà rênhja nhingêt. Djãm Abraãobê ne me my kà rênhbit nhingêt? Kati. Abraão kute amimy kà krã'yr kêtri kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx. Nhym me kute Abraão kudjwa tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêxja me ajbit Abraãobê me ingêt.

¹³ Nhym ajtekam Metĩndjwýnh arým tu Abraãomê ô'ã tàmdjwý arkum ar kute meo aminhõn meo bamã arênhkumrêx ne arkum,

—Gamê adjô'ã atàmdjwýmê dja gar apýnh me ba djà kunĩkôt meo aminhõn meo aba. Meo aminhõn meo aba kute mrãmri ne me tàmdjwý ingêt nhõ nêkrêxo aminhõn o ba pyræk. Nãm ã tu Abraãomê ô'ã tàmdjwýmã kabên pydjín arênhõ ane. Djãm ar kute Môjdjê kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhýro ba pãnh kute arkum ar kute meo bamã arênh got? Kati. Nãm ar tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym arým tu arkum axwe kêt jarên kam arým kôt arkum kute meo bamã arê. Kabên pydjín arê.

¹⁴ Ne ren memã me kute Môjdjê kukràdjà maro ba pãnh ren memã kute meo bamã arê nhym kam me ren kute Môjdjê kukràdjà maro ba nhibej ren amim Metĩndjwýnh kamnhĩx kêt. Nhym kam ren kabênja jarênh kajgo. Nhym be, kati. Djãm me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhýro ba pãnh memã me kute meo bamã arê? Kati. Ja pãnh kute memã me kute meo aminhõ jarênh kêt.

¹⁵ Me kute Môjdjê kukràdjàbit maro baja ne Metĩndjwýnh mekam ngrykbit. Mýkam ne mekam

ngrykbit? Bir, me kute kukràdjàkam amikràò ba prãm kam ne me kam ngrykbit. Nhy m be, memã me kute Môjdjê kukràdjà jarênh kêt nhy m me kute mar kêt jabit ne me kute kukràdjàkam amikrà kêt. Ren me arým memã arê nhy m ren me arým kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhy m be, me kute mar kêt kam ne me kute kukràdjàkam amikrà kêt.

¹⁶ Kam, me kute tu amim markumrêxja ne Metĩndjwýnh memã me kute meo bamã arê. Mýkam? Bir, dja Abraão djô'ã tàmdjwý kunĩ tu amim markumrêx nhy m Metĩndjwýnh ta arým tu kum me kaprĩ. Tu kum me kaprĩkam gêdja arým mrãmri tàmdjwý kunĩmã apýnh me ba djàkam me ja nhòrkumrêx nhy m me arým ar meo ba. Djãm mebê idjaer kute Môjdjê kukràdjà mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metĩndjwýnh markumrêxja kunĩ dja me meo ba. Mrãmri ne kute me ja kunĩmã kute meo bamã arênhkumrêx. Abraãobê ne me bakunĩ ngingêt.

¹⁷ Metĩndjwýnh ne amrêbê: me bakukãmãre Abraãomã ja jarê. Kum me bakunĩ ngingêt jarê. Metĩndjwýnh kum,
 “Apýnh me ba djà krãptĩ:kam me jamã ne ba arým ajo me ingêt.”

Nãm ã Abraãomã ane. Nhy m me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhy m me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwý baje arênh rã'ã ne. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêtkumrêxja pumũ. Abraão kute tu amim kamnhĩxkumrêxja ne arým Metĩndjwýnh nokrekam kubê me banhingêtkumrêx. Metĩndjwýnh ta ne kute akubyn me tyko tĩn ne mýjja kukãm 'ã ajarê. Mýjja kator kêt rã'ã nhy m memãbit kute kator

prãm kêt pyràk. Nhyṃ be, Metĩndjwỳnhmãbit arỳṃ mỳjja amirĩt nhyṃ arỳṃ kukãm 'ã ajarẽ. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêtkumrẽxa pumũ.

¹⁸ Ne ren atemã me'õ ne ren te amiwỳr kute meo aminhõja katorkam ama ne ren 'ã ukanga. Nhyṃ be, kati. Nãm Abraão kute meo aminhõmã tu amiwỳr kam amako tẽmkumrẽx ne me kadjy tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx. Ne kam arỳṃ meo aminhõkumrẽx, arỳṃ kubê me ingêt. Kubê apỳnh me ba djã krãptĩkam me ja ngingêt. Metĩndjwỳnh kute kum anhỳr kôt. Kute kum, “Dja ã atãmdjwỳ krãptĩo ane”, anhỳr kôt ne Abraão arỳṃ tu amiwỳr me kamnhĩxkumrẽx.

¹⁹ Nãm te amim,

—Arỳṃ Xaramẽ ar ibêngê:tte. Nã bãṃ te ar ikra'õ prã:mje. Mrãmri ar ije me tykkam kra prãm kêtja pyràk, ane. Nãm te amim anen tu amim kamnhĩxo tẽmkumrẽx. Arỳṃ ne Abraão'ã amex krãptĩ: kubê 100 pyràk.

²⁰ Djã ne Metĩndjwỳnh kum kabẽn jarẽ nhyṃ we amim,

—Dja ijo anhỳr jabej. Nàr kon. Dja ijo anhỳr kêt jabej? ane. Kati. Nãm tu amim kamnhĩx tỳxkumrẽxo tẽ. Ne kam o Metĩndjwỳnhmã ra:x jarẽ.

²¹ Nãm amim,

—Djãm Metĩndjwỳnh 'irere:k got? Mrãmri kute imã ikra jarẽnh kôt dja imã ikra nhõrkumrẽx, ane.

²² Kute ã amim anhỳrkam ne Metĩndjwỳnh arỳṃ 'ã amim,

—Ba tu kum axwe kêt jarẽ nhyṃ arỳṃ imã mex ne, ane.

²³ Djã ne Abraãobit man amim, “Ba tu kum axwe kêt jarẽ”, ane nhym me'ã pi'ôk no'ôk ne? Kati.

²⁴ Gwaj badjwý ne arým gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽx nhym arým gwaj bamãdjwý axwe kêt jarẽ. Metĩndjwýnh kute akubyn gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnh Jejuo tĩn djwýnh dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrẽx, tu amim markumrẽx nhym arým gwaj bamãdjwý axwe kêt jarẽ gwaj kam arým kum bamex ne.

²⁵ Nãm me memã Jeju kanga nhym me arým kubĩ. Mýj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne me Jeju kanga nhym me arým kubĩ. Kubĩ nhym arým akubyn o tĩn. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnh kadjy ne akubyn o tĩn.

5

Kritu tykkôt me umar mex ne kĩnh.

Mat 5.12; A Kô 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

¹ Gwaj baje tu amim Jeju markumrẽxkam ne Metĩndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarẽ. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnhkam arým gwaj bakam ngryk kêt ne. Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu gwaj bajaxwe pãnh tokrykam ne gwaj bakam ngryk kêt. Gwaj bakam ngryk kêt kam ne gwaj arým badjumar me:xkumrẽx ne ar baba.

² Jejukôt ne Metĩndjwýnh arým kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrẽx nhym arým kute gwaj bamarkumrẽx. Gwaj kum amijarẽ nhym arým tu kum gwaj bakapřikumrẽx.* Tu kum

* **5:2** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakapřĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakapřĩ.

gwaj bakapřikumrêx gwaj arým kôt badjãm tỳx. Dja gwaj ĩ Metĩndjwỳnh mexkumrêx pumũ. Baje Metĩndjwỳnh me:xkumrêx pumũnhkam amakbê gwaj bakĩnhkumrêx.

³ Ne kam te apỳnh gwaj badjumar punu, batokry djari gwaj bawỳr bôx gwaj bakĩnhkumrêx. Gwaj badjumar punu, batokry japôkmã bakĩnhkumrêx. Mỳkam? Bir, gwaj kam amim,

—Dja ba te itokryn mã Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt.

⁴ Mã kôt ar amijo iba:n kam arým kum imexkumrêx. Kum imexkumrêx ne kam arým tu amiwỳr kamnhĩxkumrêx. Nã gwãm ã amim anen kuman arým bakĩnhkumrêx.

⁵ Baje omũnhkumrêxkam amakbê mỳj dja gwaj amikam kuman kôt batỳx. Bir, kum gwaj bajabê:. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arým gwaj bamã arêho ba. Gwaj bamã,

—Ga, Metĩndjwỳnh kum ajabê:ja pumũ, anhỳro ba. Ne kum gwaj bajabêja přine gwaj bamã o amirĩt mex gwaj arým amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arým baje kam amakjakam batỳx. Baje Metĩndjwỳnh pumũnhkumrêxkam amakjakam batỳx.

⁶ Amrêbê ne gwaj te: kum bamex přãmje ne mã: bajaxwe rã'ã ne nhym arým õ akati bôx nhym arým Kritu gwaj bapãnh ty. Metĩndjwỳnh kute amrêbê tyk nhõ akati'ã kum karõ kôt ne akati wajêt nhym Kritu arým gwaj bapãnh ty. Gwaj ba ne gwaj bamã Metĩndjwỳnh kĩnh kêt ne ar baba nhym arým gwaj bapãnh ty.

⁷ Djãm gwaj bajõ ne gwaj ren baje me'õ jaxwe pytâr kadjy ty? Kati. Djã ne gwaj ren bajõ baje me'õ kute katàt amijo baja pytâr kadjy ren batyk prãm? Kon. Gwaj baje me'õ djukaprĩ pytâr kadjy mrãmri ren batyk prãm jabej.

⁸ Nhym be, djãm gwaj ba ne gwaj katàt amijo baba nâr badjukaprĩ? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhym Kritu arým kute gwaj bapytâr kadjy ty. Nãm Metĩndjwýnh ã kum gwaj bajabêo amirĩto ane.

⁹ Kamrõ prõt ne tykja kam ne Metĩndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arým kum bamex ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Metĩndjwýnh ngrykbê ipytâr mexkumrẽx, ane.

¹⁰ Amrêbê ne gwaj Metĩndjwýnho bakurê djwýnh nhym Kra arým ty. Ty nhym Metĩndjwýnh arým gwaj bajo õbikwa. Kute gwaj bajo õbikwakam ne gwaj arým amim,

—Mrãmri dja amim ipytâr me:xkumrẽx. Arým tyn akubyn tĩn ne. Kam dja ipytâr mexkumrẽx, ane.

¹¹ Djãm jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metĩndjwýnhkam bakĩ:nhkumrẽx. Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jezu Kritu djapênhkõt kam bakĩnhkumrẽx. Kute gwaj bajaxweo pãnhkõt bakĩ:nhkumrẽx.

Me kute tu amim Kritu markumrẽxa tĩn.

Kô k 15.21

¹² Nhym be, Adão pydji me kukãm axwe nhym kam me kunĩ kudjwa arým axwen arým ty. Me kunĩ Adão kudjwa axwekam arým kunĩ ty.

¹³ Mýj ne me axwekam kute? Bir, Metĩndjwýnh kute Mõjdjêmã kukràdjà jarẽnh nhym amũ

amidjô'ã kute memã arënh kêtri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhym be, djãm kute memã kukràdjà jarënh kêtri Metïndjwýnh kute memã kum, “Ajaxwe”, anhÿr? Kati. Kute memã kukràdjà jarënh kêtri nhym me kute mar kêtri ne kute memã axwe jarënh kêt.

¹⁴ Nhym be, kute pidjô krën kêt kadjy kabën ja ne Adão arým kam axwe. Djã ne me kunï Adão kôt ã axweo ane? Djã ne me ã Metïndjwýnh kabënkam amikràò ane? Kati. Me te Metïndjwýnh kabënkam amikrà kêt ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djô'ã ty: nhym kam arým Metïndjwýnh Môj djêmã kukràdjà jarë. Adão kumrëx axwe nhym me kunï kudjwa axwe. Nhym be, me'ödjwý amrë mormã ne atemã ne ukaprï. Jeju ne ukaprï.

¹⁵ Gwaj Adãomë Jeju Kritumë abenã ar maro nhÿ. Adão axwe nhym Jeju Kritu ukaprï. Adão pydji axwekam ne me krãptï: ty. Aben djô'ã ty. Nhym be, Jeju Kritu pydji tu kum me kaprï:kumrëxkam[†] ne arým amim me krãptï: pytà. Metïndjwýnh tu kum me kaprï nhym Jeju Kri-tudjwý ukaprï ne arým me axwe krãptï: pytà.

¹⁶ Adão pydji axwekôt mÿjja kator nhym be, Jeju djukaprïkôt mÿjja kator. Apÿnh mÿjja kator. Adão pydji axwe kôt Metïndjwýnh arým kam ngryk ne pãnh memã biknor jarë nhym me arým me biknor tokry djakam akuno. Nhym be, te apÿnh me axwe djari krãptï nhym Metïndjwýnh kute memã Jeju nhõr kôt memã axwe kêt jarë nhym me arým kum

[†] **5:15** Djãm me ta ne me axwe kêt nhym arým pãnh kum me kaprï Kati. Me ta ne me te: axwe kêt mã nhym ta arým tu kum me kaprï.

mex ne.

¹⁷ Adão pydji axwekôt me kunĩ aben djô'ã ty. Nhy m be, Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩn tu memã axwe kêt jarẽ nhy m me arỳm kum mex ne. Kute memã axwe kêt jarẽnhkôt dja me tĩn. Nãm me Jejuo aminhõ nhy m Metĩndjwỳnh arỳm kum me kaprĩ:kumrẽx nhy m me tĩn. Adãokôt ne me ty. Nhy m be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁸ Adão kute pidjô krẽnkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metĩndjwỳnh arỳm me kunĩmã biknor jarẽ nhy m me arỳm me biknor tokry djakam akuno. Nhy m be, Jeju Kritu me axwe pãnh ty. Ja pydjikôt ne Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe kêt jarẽ nhy m me arỳm kum mex ne. Me kum axwe kêt kam me kunĩ arỳm Metĩndjwỳnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁹ Bir, me'õ pydji kute Metĩndjwỳnh kabẽn kangakam Metĩndjwỳnh arỳm me krãptĩmã axwe jarẽ. Nhy m be, me'õ pydji kute Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽxkam dja Metĩndjwỳnh arỳm me krãptĩmã axwe kêt jarẽ nhy m me arỳm kum mex ne.

²⁰ Nhy m ajtekam Metĩndjwỳnh arỳm memã Mõjdjê kukràdjà jarẽ. Apỳnh me axwe djario krãptĩ: kadjy ne memã kukràdjà jarẽ. Nhy m be, te apỳnh me axwe djari krãptĩ: nhy m ukaprĩ:. Me te mã axwe nhy m mã ukaprĩ:. Ukaprĩo amũ amikamẽn arỳm ukaprĩ ra:x ne.

²¹ Mỳj kadjy? Bir, me mã axwe:n te axwe kêt prãmje. Ne kam arỳm me biknor tokry djakam akuno. Nhy m be, Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩ:kumrẽx ne memã axwe kêt jarẽ ne kam arỳm meo ba. Meo ban memã tĩn jangij nhy m me kôt

tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm me tu amim me banhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrêx ne kam arÿm Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

6

Me Kritumê ro'ã tyk ne akubyn tîn.

A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13

¹ Te gwaj bajaxwe nhym Metîndjwÿnh tu kum gwaj bakapri. Djãm tu kum gwaj bakaprikam dja gwaj we abenmã kum,

—Gwaj mã bajaxwe ar baba rã'ã. Gêdja kam Metîndjwÿnh tu kum gwaj bakapri:kumrêx, ane? Djãm gwaj baje ã abenmã anhÿrmã?

² Arkati. Arÿm gwaj tu bajaxwe kangakumrêx. Baje mrãmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrêx pyræk. Djãm kam gwaj bajaxwe rã'ãmã? Arkati.

³ Me kute ngômã gwaj bajangjênhja kunÿ gwaj amim,

—Ba Kritu Jejumê itypdji. Ne kam arÿm kute mrãmri ne Kritumê ro'ã ityk ne ijadjàr pyræk. Nã gwãm ã amim ane. Djãm ar aje ja mar kêt?

⁴ Kam, me kute ngômã gwaj bajangjênhkam ne kute gwaj Kritumê ro'ã batyk ne bajadjàr pyræk. Ga, Bãm mexo uma:n arÿm akubyn Krituo tînja pumũ. Gwaj badjwÿ baje mrãmri ne Kritumê ro'ã akubyn batîn pyræk. Gwaj ã amimaro ane. Kam dja gwaj atemã amijo baba nyo amijo baban katåt amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumê batipdjikam baje ro'ã batyk pyræk jabej dja gwaj kam kumê baje mrãmri ne ro'ã akubyn batîn pyræk.

⁶ Bir, amrêbê ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumê batipdjin arým kute ro'ã pîte'y'ã arým bajarij pyræk. Ne kute bajaxwe wãnh arij pyræk. Gwaj ã amimaro ane. Gwaj kam arým bamã bajaxwe prãm kêt. Arým gwaj Jejumê batypdji. Ne kam baje bajaxweo krã'yr mar mexkumrêx.

⁷ Ga, arým me tykkam me ajte axwe kêtja pumũ. Gwaj badjwý arým baje Jejumê ro'ã batyk pyræk ne bamã bajaxwe prãm kêt.

⁸ Godja gwaj baje ro'ã batyk pyræk mar jabej ne kam arým baje ro'ã akubyn batïn pyræk jad-jwý mar ar o baba. Tãm ne gwaj baje tu amim markumrêx.

⁹ Mýkam? Bir, Kritu arým mrãmri akubyn tĩnkam ajte tyk'ýr bôx prãm kêtumrêx. Dja ajte tyk prãm kêtumrêx. Tãm ne gwaj baje ajte markumrêx.

¹⁰ Mýkam? Bir, tykkam ne arým gwaj bajaxwe pãnh tyk mãmdji. Nhym be, jakam ne akubyn tĩn ne ar ba. Metĩndjwýnh kabẽn kôt ar amijo ba kadjy tĩn ne ar ba.

*Me kute wãnh axwemã irerkumrêxmã.
Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1*

¹¹ Tãm dja gar amijã aman amim,

—Badjwý ne ba ije me'õ tyk pyræk ne tu wãnh ijaxwemã inhirerkumrêx. Nhym be, jakam ije Metĩndjwýnhkôt katàt ar amijo iba kadjy ne ba ije me'õ tyk ne akubyn tĩn pyræk ne ar iba, ane. Dja gar ã amim ane. Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritumê batipdji kôt dja gar ã amim ane.

¹² Ba ar amã me'õ'ã ajarê gar ama. Me'õja ne õ bẽnjadjwýrmã àpênh ar ba ne kubê utĩ:n amim,

—Ba te ije bẽnjadjwýr kangan ikator ne ate ikrãn ityk djà kêt prãmje. Nhym ijã no tỳx ne mã ijãno

djan idjâpênh'ã inê ne, ane. Ar gadjwỳ ar aje me'õja pyrâk ne te ajaxwe kêt prâmje ne ajaxwe rã'ã. Kwãrĩk wãnh ajte amã ajaxwe prãm kêt. Jakam akubyn kubê aminê gê ar anhĩo ba kêt, ar anhĩ tyk prãmjao ba kêt.

¹³ Kwãrĩk wãnh kum adjâpênhmã me axwe nhõ bẽnjadjwỳrmã amijarênh kêt. Kwãrĩk wãnh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djâ jarênh kêt. Dja gar kôt ajaxwe. Kubê aminê. Nhym be, aje me'õ tyk ne akubyn tĩn pyrâk dja gar Metĩndjwỳnhmã amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djâ jarê. Ne kam arỳm kôt katàt amijo aba.

¹⁴ Amrêbê ne gar amim,

—Ba dja ba Môjdjê kukràdjâ man kôt amijo anhỹro iban arỳm kôt Metĩndjwỳnhmã ijaxwe kêt, anhỹro aban te kôt amijo anhỹr prâmje ne ajaxwe rã'ã. Nhym be, jakam ne gar amim,

—Metĩndjwỳnh djukaprĩtire ta ne tu ijo mex, anhỹro aban arỳm tu amim markumrêxo aba. Kam ar aje wãnh ajaxwemã anhirer kadjy atỳx.

Me kute Metĩndjwỳnho bẽnjadjwỳrn kum àpênhmã.

Kô k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Môjdjê kukràdjâ marn kôt amijo anhỹro babakôt Metĩndjwỳnh kute gwaj bajo mex kêt. Nhym be, tu kum gwaj bakaprĩkôt ta kute gwaj bajo mex. Djãm kam gwaj baje we amim,

—Ba gêt ijaxwe rã'ã. Tu kum ikaprĩkam ba gêt ijaxwe rã'ã. Dja imã ijaxwe pãnh jarênh kêt, anhỹr ne kam kôt bajaxwe rã'amã? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhõ bẽnjadjwỳrmã kum,

—Ă. Ba amã apê ga arÿm ijo aba, anhÿr jabej gar arÿm kum adjâpênhkumrêx. Ne kam arÿm ajaxwen kam ô'ã arÿm akuno, me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be godja gar Metîndjwÿnhmã kum,

—Ba akabên kôt amã idjâpênhkumrêx, anhÿr jabej ne arÿm Metîndjwÿnho ar anhõ bënjadjwÿrkumrêx jabej arÿm aje kabên marn kôt amijo anhÿro aba. Ne kam arÿm ô'ã ajaxwe kêt ne akatât. Djâm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Nhym be, ba Metîndjwÿnhmã ar akam amikînh jarê. Gar amrêbê me axwe nhõ bënjadjwÿrmã apê. Kum adjâpênhri te katât aje amijo abamãn arerekre. Ne arÿm jakam mrãmri aje Metîndjwÿnh kabên markumrêx. Me kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhja amã kînh. Ne kam mrãmri aje mar ne kôt amijo anhÿro abakumrêx.

¹⁸ Ne kam arÿm ajaxwe kêt mã atÿx ne arÿm akatât. Abê Metîndjwÿnh nhõ âpênh ne arÿm kôt katât ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kêt kam ne ba tu pykakam me kukràdjâ kôt ar amã ikabên jarê. Amrêbê ne gar aje me axwe nhõ bënjadjwÿrmã adjâpênh kadjy kum amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djâ jarê. Aje amũ ajaxweo amikamênh kadjy kum amijarê nhym ar ajo ba. Gar kum apên te katât amijo abamãn arÿm arerekre. Nhym be, jakam dja gar Metîndjwÿnho ar anhõ bënjadjwÿr ne kum adjâpênhkumrêx. Ne kam aje katât amijo abamã arÿm atÿx ne. Dja gar kum atÿx ne arÿm katât amijo aban amũ kum amexo amikamênho mõi.

20 Me axwe nhõ bĕnjadjwÿrmã adjâpĕnhri Metĭndjwÿnh kute ar ajo ba kĕtkumrĕx gar te katàt kôt amrãnh mex prãmje.

21 Jakam dja gar akubyn amijo tĕn amima. Kam amikam apijàm ne. Amrĕbĕ ate ar abakam mÿj got gar me axwe nhõ bĕnjadjwÿrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekôt aba kajgo. Me ate ar ba djô'ã ne me me biknor tokry djâkam akuno.

22 Nhym be, jakam ne Metĭndjwÿnh arÿm me axwe nhõ bĕnjadjwÿrbĕ ar apytà gar kum adjâpĕnh ar aban arÿm ô'ã amexkumrĕx. Ne amũ amexo amikamĕnho mōn kam ô'ã arÿm Metĭndjwÿnhkôt atĭn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

23 Tãm ne ja. Me axwe pãnh ne me arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, Metĭndjwÿnh ne kute memã tĭn jangjĕnh nhym me arÿm kôt tĭn ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm me kute kum o pãnhkam kute memã angjĕnh? Kati. Me kute kum o pãnh kĕtkam tu kute memã angjĕnh. Me kute tu amim gwaj banhõ Bĕnjadjwÿr djwÿnhbĕ Jeju Kritu markumrĕx nhym arÿm ta kum me kaprĭn kute memã kôt tĭn jangjĕnh.

7

Me kute Kritubit marn kôt amijo bamã kute arĕnh.

Rô 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

1 Akmere, àpnhĭre ar, Metĭndjwÿnh kute Mōjdjĕmã kukràdjà jarĕnh gar aje mar mexja, ar amã ne ba ikabĕn. Me tĭnri ne me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhÿro bamã. Nhym be, djãm me arÿm tykkam kute kôt amijo bamã? Kati.

Arÿm me tykkam me kute kôt amijo ba kêt. Djãm ar aje ja mar kêt got?

² Ba ar amã arẽ. Me'õ nire arÿm mjênkam dja arek mjên'ã ngrà. Metĩndjwÿnh kukràdjàkôt arek mjên'ã ngrà. Mjên tĩnri 'ã ngrà. Godja mjên'ã ngrà kêt jabej arÿm Metĩndjwÿnh kukràdjàkam amikràn arÿm axwe. Nà, dja mjên tĩnri 'ã ngrà. Nhyr be, arÿm kubê mjên tykkambit dja arÿm 'ã ngrà kêt.

³ Godja mjên tĩnri me'õdjwÿ'ÿr mõr jabej nhyr me arÿm kum mjênkam axwe jarẽ. Arÿm ne me'õjao akĩ. Nhyr be, godja mjên arÿm kubê ty nhyr my 'õmẽ arkum aben kĩnh kwãrĩk wãnh ar abenwÿr mõ. Djã ne kam ar Metĩndjwÿnh kukràdjàkam amikrà? Kati. Arÿm mjên kubê tykkam nhyr ar kute abenwÿr mõrkam kute kukràdjàkam amikrà kêt. Me kute kum mjênkam axwe jarẽnh prãm kêtumrẽx. Tãm dja gar ama.

⁴ Mjên tykkam kukràdjaja mÿj'ã ne ba ar amã arẽ? Mÿj ne gar aje kam marmã? Bir, amrêbê ne gwaj Metĩndjwÿnhmã bamex kadjy Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro baba. Tãm ne kute mrãmri ne gwaj bamjên arÿm tyk pyræk. Jakam ne gwaj baje kukràdjà kôt amijo baba prãm kêt. Jakam arÿm Kritu tyn akubyn tĩn ne. Kritumẽ batipdjikam ne gwaj baje Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo anhÿro baba prãm kêt. Kam Metĩndjwÿnhmã bamex kadjy gwaj Kritubit man kôt ar amijo baba. Ja'ã ne ba ar amã mjên tykkam kukràdjà jarẽ. Kritu tyk ne akubyn tĩnjamẽ batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kôt ar amijo baba. Metĩndjwÿnhmã bamexkumrẽx kadjy gwaj Kritu man kôt ar amijo baba.

⁵ Amrêbê gwaj ba baje amidjwýnhbit o kñnh prãm kam ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Môjdjê kukràdjào gwaj bajaxwe nêje gwaj bajakre gwaj bajamakre kêt ne kam bajaxwe: ne. Metĩndjwýnhkam bajaxwe: ne. Nym bit kute me biknor tokry djàkam gwaj bamẽnhmã.

⁶ Amrêbê ne gwaj baje te Môjdjê kukràdjà marn te kôt amijo anhýro baba. Ne amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhýro iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýro baba. Ne kam kôt te bajaxwe kêt prãmje.

Nym be, jakam arým gwaj Kritumẽ batipdjikam baje ro'ã batyk pyræk ne arým baje ajte Môjdjê kukràdjà tũm'ã pi'òk no'òkja mar prãm kêt. Djãm gwaj baje ajte amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhýro iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýrmã? Kati. Gwaj baje amim anhýr kêt kumrêx. Jakam ne gwaj mýjja ny man amim,

—Arým ne Metĩndjwýnh Karõ iwýr bõx ne ijo ba. Ta ne kute Metĩndjwýnhmã ijo mexo ba, anhýro baba.

Dja me Môjdjê kukràdjà man kôt amijaxwe ma.

Rô 3.20, 5.20

⁷ Metĩndjwýnhmã gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj ajte Môjdjê kukràdjà kôt amijo anhýro baba kêt. Kam, djãm gwaj we baje amim,

—Môjdjê kukràdjà punu, anhýr jabej? Arkati. Ne ba ren Môjdjê kukràdjà mar kêt ne ren amijaxwemã ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ë, ren me Môjdjê kukràdjào nêje ikukrà kêt, imã me'õ nhõ mýjja pro kñnh ne amim 'ã karõ kêt kadjy

ren ikukrà kêt ba ren tu imã me ò mỳjja pro kĩnh ne 'ã amim karõo iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nêje ikukrà kêt kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

⁸ Nhyim be, kati. Arỳm ne me Mòjdjê kukràdjào nêje ikukrà. Ba kam arỳm amijaxwe ma. Ba kàjbê imã me'õ nhõ mỳjja puro kĩnh nhyim me Mòjdjê kukràdjào mã imã,

—Kwārĩk wānh amã me ò mỳjja puro prāmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arỳm imã me ò mỳjja pro kĩ:nh. Ne kam arỳm me ò mỳjja puro prāmje ar iba. Ne arỳm imã apỹnh me ò mỳjja puro kĩ:nh ne arỳm ijaxweo imõr me:x ne. Ne ren Mòjdjê kukràdjà kêt nhyim ren me mar kêt nhyim ren me axwe ren kute kajgo pyræk. Kam ne ba ren badjwỳ ren amijaxwe mar kêt ne. Nhyim be, kati. Arỳm ne ba kukràdjà man ajte kêt ijaxwe ma.

⁹ Amrêbê ije Mòjdjê kukràdjà mar kêt ri ne ba ate ikrān amim,

—Dja ba Metĩndjwỳnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, anhỹro iba. Ne kam kute itĩn pyræk ne ar iba. Ne kam arỳm Mòjdjê kukràdjà man amim,

—Je, arỳm ijaxwe:. Ijaxwe pānh dja Metĩndjwỳnh arỳm ikangan me biknor tokry djàkam imê, ane. Ba kam arỳm ityk pyræk.

¹⁰ Ba arĩk amim,

—Dja ba Mòjdjê kukràdjà mextire man kêt amijo anhỹro iban arỳm Metĩndjwỳnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne kam te ije kêt amijo anhỹrmān kam arỳm amim,

—Ijaxwe:. Dja Metĩndjwỳnh ikangan me biknor tokry djàkam imê. Nã bām ã amim ane. Ne kam ije Mòjdjê kukràdjà mextire markam amityk ma.

11 Mỳkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban Metĩndjwỳnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhym be, kati. Me kunĩ te kute kukràdjà marn kôt amijo anhÿr prãmje, ne kam kam amikràò ba. Badjwỳ ne ba kam amikràò iba. Ne kam aminoo aknon arĩk amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban arỳm Metĩndjwỳnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhym be, kati. Ije kukràdjàkam amikràkam dja Metĩndjwỳnh me biknor tokry djàkam imẽ.

12 Djãm kam Môjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrẽx. Metĩndjwỳnh kukwakam ne Môjdjê kute memã kukràdjà jarẽnh. Môjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katàtkumrẽx. Kukràdjà mexkumrẽx.

13 Djãm Môjdjê kukràdjà mex kôt ije amijo anhÿr djô'ã ne ijaxwen me biknor tokry djàkam itẽmmã? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arỳm amijaxwemã ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kôt amijo anen mã ijaxwen kam arỳm mã amim,

—Dja Metĩndjwỳnh ijaxwe pãnh me biknor tokry djàkam imẽ. Be, ijaxwe ne punu:re, anhÿro iba.

Ta te: axwe kêt prãmje mã axwe'ã kute amijarẽnh.

Gar 5.17

14 Metĩndjwỳnh Karõ ne Môjdjê kukràdjà jarẽ. Nhym be, jakam djẽ ne ba mã Metĩndjwỳnh Karõ ma? Kati. Imã ijaxwe prã:m ne te ijaxwe kêt prãmje.

15 Djãm imã mỳjja kĩnhja ne ba o iba? Kati. Imã mỳjja kĩnh kêtja ne ba o iba. Mỳkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt.

16 Imã mỳjja kĩnh kêtto ibakam ba arỳm amim,

—Mrãmri, Mòjdjê kukràdjà mexkumrẽx, ane.

17 Djãm kam ba ne ba o iba, imã mỳjja kĩnh kêtjao iba? Kati. Ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne 'ã imã apnên ijo ba.

18 Djãm imex got? Ije amidjwỳnhbito kĩnh prãm kam djãm imex got? Ije mỳjja mexo iba kadjy te imã mỳjja mexbit kĩnh. Kam, ije mỳjja mexbito iba kadjy mỳj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêt kumrẽx.

19 Imã mỳjja mex kĩnhja djãm tãm ne ba o iba? Kati. Imã ijaxwe kĩnh kêtja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imã ijaxwe kĩnh kêt mã o iba.

20 Kam, imã ijaxwe kĩnh kêtjao ibakam djãm ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe 'ã imã apnên ijo ba.

21 Kam, djã ne ba mrãmri mỳjja mexo ibakumrẽx? Kati. Bit ije mỳjja mexo iba kunĩkôt ne ba mã mỳjja punu o iba.

22 Ba ne ba imã Metĩndjwỳnh kukràdjà kĩnh.

23 Nhym be, ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe 'ã imã apnê. Ba amim, “Ba on imexbit”, ane. Ne kam mã ijaxwen te ijaxwe kêt prãmje. Ije mỳjja mexo iba prãm kunĩkôt mã ijaxwe.

24 Ba amim,

—Û, watĩre. Ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã ingrêk prãm ba arỳm me biknor tokry djakam itẽmmã. Mỳj me'õ dja ikadjwỳnhbê ijaxwe jabê ipytà? Nã bãm ã amim ane.

²⁵ Bir, gwaj banhõ Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu dja ikadjwÿnhbê ijaxwebê ipytà. Ba kam mã Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽ. Tãm ne ja.

Ba kam mã amim,

—Ba on Metĩndjwÿnh kabẽn kôbit amijo iba, ane. Nhyim be, ikadjwÿnhbê ijaxwe mã kute ijo ba prãmkuimrẽx. Tãm ne ja.

8

Me kute Metĩndjwÿnh Karõ marja tĩn.

¹ Kritu Jejumẽ gwaj batipdji nhyim arÿm kute gwaj bakadjwÿnhbê bajaxweo apêxmã. Kam, Metĩndjwÿnh kute gwaj bamã bajaxwe pãnh jarẽnh kêt gwaj me biknor tokry djàkam babiknor kêtkuimrẽx. Baje amidjwÿnhbito kĩnh kadjy bajaxweo baba kêtja, baje Metĩndjwÿnh Karõ kôt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djàkam babiknor kêtkuimrẽx.

² Mÿkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arÿm me biknor tokry djàkam batẽmmã. Nhyim be, gwaj arÿm tu amim Kritu Jeju markuimrẽx nhyim Metĩndjwÿnh Karõ gwaj babê bajaxwe kurên kubê gwaj bamã tÿx jadjà gwaj kam arÿm katàt amijo baba kadjy batÿx. Ne kam babiknor kêtkuimrẽx ne Metĩndjwÿnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

³ Bir, gwaj baje amidjwÿnhbito kĩnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katàt baje amijo baba prãmje ne te baje Mõjdjê kukràdjà mar ne te kôt baje amijo baba mexmã. Nhyim kam Metĩndjwÿnh pykamã ta Kra pydji jano nhyim ta amijo kute me axwe nhĩ pyræk ne ar ba. Nãm aminhĩ tã pĩte'y'ã wajêt nhyim Metĩndjwÿnh arÿm

gwaj bamã tỳx jadjà. Katàt baje amijo baba kadjy arỳm gwaj bamã tỳx jadjà nhym gwaj bajaxweja arỳm gwaj bamã rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwỳnhbito kĩnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metĩndjwỳnh Karõ man kôt ar amijo baba. Nhym kam arỳm gwaj bamã tỳx jadjà. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamã tỳx jadjà. Gwaj kam arỳm kum bajaxwe kêt ne katàt ar amijo baba. Ne kam arỳm tu Mõjdjê kukràdjà kôt katàt ar amijo baba.

Me ta kute amidjwỳnhbito kĩnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwỳnhbito kĩnhja ne me kum axwe mar prãm. Nhym be, me kute Metĩndjwỳnh Karõ kôt amijo baja ne me kum Karõ mar prãm.

⁶ Nhym me mã kum axwe mar prãm ja dja me me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, me kum Karõ mar prãm dja me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne umar mexkumrẽx.

⁷ Mỳkam ne me mã: kum axwe mar prãm akuno? Bir, me kum Metĩndjwỳnh kurêkam. Me ja ne me kute Metĩndjwỳnh kukràdjà kôt amijo ba prãm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane.

⁸ Me ja, me kute amidjwỳnhbito kĩnh kadjy axweo ba prãmja ne me te kute Metĩndjwỳnh kĩnhmã.

Me kum Metĩndjwỳnh Karõ mar prãm'ã ujarẽnh.

Dju r 7.38

⁹ Nhym be, djãm ar ga ne gar amã ajaxwe maro aba prãm? Kati. Ar ga ne gar amã Karõ mar prãm. Mrãmri ar akam Metĩndjwỳnh Karõ ÿrkumrẽx jabej ar amã Karõ mar prãm. Nhym be, me'õkam

Kritu Karõ ÿr kêtja Metĩndjwỳnh kute o aminhõ kêtikumrẽx.

¹⁰ Nhym be, mrãmri Kritu ar akam ÿrkumrẽx jabej ar anhĩbit dja ty. Me axwe djô'ã me batyjakam dja ar anhĩbit ty. Nhym be, Metĩndjwỳnh kute ar amã axwe kêt jarẽnh nhym Karõ kute ar ajo bakam dja gar kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹¹ Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm Karõo akubyn Jejuo tĩn. Karõ ja ar akam ÿr jabej dja ar gadjwỳ ar ajo tĩn. Krituo tĩn djwỳnh ar ajo tĩn. Dja gar te arỳm ty nhym akubyn ar gadjwỳ ar ajo tĩn. Ar akam Karõ ÿr jao akubyn ar ajo tĩn.

¹² Kam, djãm gwaj baje amidjwỳnhbito kĩnh kadjy mã bajaxweo babamã? Kati.

¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arỳm akuno. Me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, dja gar apỳnh ajaxwe krãta. Aparo ajaxwe'ỳr amrãnh, anhikrao aje ajaxwe nhipêx, anoo aje ajaxwe pumũnh, adjumar djàkam aje ajaxwe mar, ajajkwao aje mỳjja punu jarẽnh ajaxweja kunĩ krãta kute mrãmri ne me kute mỳjja bĩnkam arỳm àpênh krã'yr pyræk. Dja gar Metĩndjwỳnh Karõ maro ajaxwe krãtan arỳm Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁴ Mỳkam? Bir, me kute Metĩndjwỳnh Karõ maro ba nhym kute meo baja ne me mrãmri kubê Metĩndjwỳnh krakumrẽx.

¹⁵ Karõ kute ar ajo bakam djãm Metĩndjwỳnh ar ajo õ àpênh kajgon kum ar akurên ar ajo ajkê gar amã uma: ar aba? Kati. Karõ kute ar ajo bakam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo krakumrẽx gar amã kĩ:nhkumrẽx. Ne kam kum, “Djũnwã”, ane. Mebê idjaer kabẽnkôt ne me kum, “Aba”, ane.

Nhym be, me bakabënkôt ne gwaj kum, “Djünwã”, ane.

¹⁶ Metĩndjwýnh Karõ ta ne gwaj bakadjwýnhbê gwaj bamã,

—Be, omũ. Mrãmri abê Metĩndjwýnh krakumrëxja pumũ, anhÿro ba. Kam, gwaj babê Metĩndjwýnh krakumrëx. Tãm ne gwaj baje markumrëx.

¹⁷ Arým gwaj babê krakam dja gwaj arým Metĩndjwýnh nhõ mÿjjao aminhõ. Kritumê ro'ã dja gwaj õ mÿjjao aminhõn ar o baba. Kôt batokry jabej o aminhõ. Kritukôt mrãmri batokry jabej dja gwaj õ mÿjjao aminhõn arým ro'ã bame:xkumrëx.

Me kute amimexkumrëx kam amak.

Dju r 17.22; A Kõ 4.17; Kor 3.4

¹⁸ Bir, mÿj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'ã dja gwaj amim,

—Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyræk. Nhym be, dja ba ĩ Kritumê ro'ã ime:xkumrëx nhym me kunĩ arým ipumũ. Dja ba kam ikĩnh. Ne ikĩnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj ã batokry'ã amim ane.

¹⁹ Dja gwaj babê Metĩndjwýnh krakôt bakato. Dja amrê õ akati bõx gwaj kam arým bakato. Djãm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam bame:xkumrëx. Mÿjja kunĩ Metĩndjwýnh kute ipêx ja ne amiwÿr gwaj bakatorkam ama:. Mrymê bãmê pykamê mÿjja kunĩ amiwÿr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mÿkam ne amiwÿr gwaj bakam ama:? Bir, Metĩndjwýnh kute mÿjja kunĩ nhipex ja ne amrêbê amijo ajkên arým punu. Pykakam 'ê kumex ne mÿjja djàkrê kumex kato. Djãm mÿjja ta ne amijo

ajkê? Kati. Metĩndjwỳnh kaběnkôt ne ã mỳjja amijo bikěnhho ane. Nhym be, ajmākam dja mỳjja kunĩ mexkumrěx. Mỳjja kunĩ amiwỳr amimexkam ama:.

²¹ Mỳkam? Bir, jakam ne mỳjja punu prām, kà rerek prām, kro prām, apòk prām. Nhym be, mỳjja kute amijo mexkam dja punu prām kêt, kà rerek prām kêt, kro prām kêt, apòk prām kêt kumrěx. Gwaj babê Metĩndjwỳnh kramě ro'ã dja mỳjja me: xkumrěx ne kĩ:nhkumrěx. Dja ĩ gwaj babê Metĩndjwỳnh kra amirĩt. Ne kam bamexkumrěx ne bakĩnhkumrěx. Nhym kam me baro'ã mỳjja kunĩdjwỳ mexkumrěx. Kam ne mỳjja kunĩ amiwỳr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mỳjja kunĩ: tokry pymaje kangāngā. Kute mrāmri ne me nire kra àn tokry pymaje kangāngā pyrāk ne kute kra bixadjwỳrkam ama:k pyrāk. Amrěbê: ne mỳjja kangāngān jakam kangāngā rã'ã ne.

²³ Gwaj badjwỳ ne gwaj banhĩ nykam ama:. Gwaj badjwỳ baje arỳm amijã Metĩndjwỳnh Karō kakinhja ne gwaj banhĩ nykam ama:. Dja gwaj babê Metĩndjwỳnh krakumrěx amirĩt. Nhym akubyn bôxkam dja gwaj bamã banhĩ ny ngā. Dja gwaj banhĩ nyja rerek prām kêt ne apěx prām kêt ne ny rã'ã. Banhĩ nykam amakbê bakangāngā. Banhija punu prām kam batokry pymaje bakangāngā.

²⁴ Gwaj amiwỳr banhĩ ny kam ama: nhym arỳm Metĩndjwỳnh amim gwaj bapytà. Nhym be, djām arỳm ne gwaj banhĩ nyja pumũ? Kati. Gwaj ren arỳm banhĩ ny pumũn ren amiwỳr kam amak kêt kumrěx ne ren ate bakrān ar baba.

25 Nhym be, kati. Kute gwaj bamã banhĩ ny jadjâr kêtri ne gwaj amiwÿr kam ama:n kam akrànãmã amiwÿr amâr 'iry.

26 Gwaj banhĩ nykam amakbê Metĩndjwÿnh Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Gwaj bakaprĩn barerekrekam ne Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Ne Metĩndjwÿnhmã gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprĩn barerekrekam dja gwaj amim,

—Mÿj dja ba ikaprĩkam Metĩndjwÿnhmã ikabên jarênh on? anen te baje Metĩndjwÿnhmã ami-jarênhmã. Nhym kam Karõ kute pykakam gwaj bajo ba arÿm gwaj bama. Gwaj baman arÿm kum gwaj bakaprĩ:. Kum gwaj bakaprĩn arÿm amũ kàjkwakam Metĩndjwÿnhmã gwaj bajo a'u:w. Djãm gwaj bakabênkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabên mar kêtkam. Kum gwaj bakaprĩ:kam ne kabêno kangãngãn gwaj bajo a'u:w. Nãm ã Karõ amybÿm amũ kàjkwakam Metĩndjwÿnhmã gwaj bajo à'wÿro ane.

27 Metĩndjwÿnh ne kute me kunĩ djumar djàkam me kabên mar mexkumrêx ne kam arÿm kute prĩne Karõ kabên mar mex. Karõ ta ne arÿm kute gwaj bajã Metĩndjwÿnh kabên mar. Kute gwaj bajã amim karõkam kabên ja kute mar ne kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wÿr. Jeju kute arÿm gwaj bajo õ me ja, Karõ kute Metĩndjwÿnhmã gwaj bajo à'wÿr. Metĩndjwÿnh kabên kôt kute kum gwaj bajo à'wÿr. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm kute prĩne kabên mar mex.

*Kra mex kôt me mex.
Rô 8.37; Pir 1.12; Ped k 5.10*

28 Be, nhym apÿnh mÿjja kute gwaj bajo baja. Mÿjja kunĩkôt. Apÿnh gwaj bakaprĩ djari nàr apÿnh gwaj bakĩnh djari kute gwaj bajo baja. O ne Metĩndjwÿnh amim gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj bamã abêja ne gwaj bajo mexo tẽ. Metĩndjwÿnh ne amrêbê: gwaj bakukãm amim gwaj bajã karõn arÿm kôt amiwÿr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arÿm apÿnh mÿjjao gwaj bajo mexo tẽ. Ja ne gwaj arÿm baje mar.

29 Mÿj kadjy ne gwaj bajo mexo tẽ? Bir, Kra mex kôt gwaj bamex kadjy. Mÿjja kunĩ kêtri ne kute me kukãm õ me ja kunĩ mar ne arÿm amijo me utà. Kra mex kôt kute meo mex kadjy ne amijo me utà. Krakôt kute õ me ja kunõ mexo tẽmkam ne kute mrãmri ne me kra kutewa apôx nhym kôt aben nHITEPã kamy kunĩ apôx pyræk. Kra kute kamy krãptĩ:mã wa kadjy ne Kra mex kôt gwaj bajo mexo tẽ.

30 Kute amijo me utàr ja ne amiwÿr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwÿr me 'wÿr ja ne memã axwe kêt jarẽ nhym me arÿm kum mex ne. Kute memã axwe kêt jarẽnh ja dja meo me:xkumrẽx. Nhym me arÿm kàjkwakam Kra mex kôt mrãmri me:xkumrẽx. Dja gwaj kàjkwakam kôt arÿm bame:xkumrẽx.

Metĩndjwÿnh kum me abê ne me'ã ukanga kêt.

31 Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarẽ. Ne kam dja ĩ Kra kôt prĩne gwaj bajo mex. Kam, djãm me'õ kute Metĩndjwÿnh bê gwaj bajo akẽx gwaj kôt bajaxwemã? Kati. Metĩndjwÿnh ã kum gwaj bajabêo anhÿrkam dja me'õ kubê gwaj bajo akẽx kêtumrẽx.

³² Nãm amijã Kra djwýnh pydji nê kêt ne gwaj bakunĩ kadjy kanga nhym arým gwaj bapãnh ty. Djãm kute gwaj bakadjy Kra kangakam kute gwaj babê mýjja mex'õ nêãmã? Arkati. Kute gwaj bamã mýjja mex kunĩ nhõrmã.

³³ Mýj me'õ dja gwaj bamã axwe jarẽ? Kati. Metĩndjwýnh kute amijo gwaj bapytãrja dja gwaj bamã axwe jarênh kêt. Ta ne arým gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne. Kam dja te me'õ kute gwaj bamã axwe jarênhmã.

³⁴ Mýj me'õ dja gwaj bamã me biknor tokry djãkam babiknormã arê? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tĩn ne ajte Metĩndjwýnh djubôk'ãnh nhỹ. Metĩndjwýnh djubôk'ãnh nhỹn ajte gwaj banêje kum kabêno nhỹ. Kam dja te me'õ kute gwaj bamã babiknormã arênhmã.

³⁵ Kritu kum gwaj bajabê:.

Dja te me'õ gwaj bajo ajkê nhym Kritu kum gwaj bajabê rã'ã:n gwaj bajo ba rã'ã: ne.

Dja te apýnh gwaj bakaprĩ djàri ajte gwaj bajo ba nhym Kritu kum gwaj bajabê rã'ã.

Dja te apýnh mýjja tỳx ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurê. Kritumã badjãpênhkam te kum gwaj bakurê.

Dja te ajte gwaj bamã prã:m.

Dja te ajte gwaj bakà kêtgam bamã kry:.

Dja te apýnh mýjja puma ajte gwaj bajã apôx.

Dja me ajte te kãxo gwaj bapa. Nhym Kritu mã:
kum gwaj bajabê rã'ã:n gwaj bajo ba rã'ã:
ne.

³⁶ Apýnh gwaj bakaprĩ djàri kute gwaj bajo ba kôt ne me bakukãmãre amrêbê: Metĩndjwýnhmã amijarênh kum,

“Be, amã ar idjapênhkam ne me kute ar ibĩn pyræk.
Myt kunĩkôt ne me kute ar ibĩn pyræk. Nãm
me ar ijo mrykĩ'átomti pyræk ne kum ar ibĩn
prãm.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnhmã anen arým
'ã pi'ôk no'ôk ne. Kam gwaj badjwý bakamin-
grãnyre dja gwaj mrãmri mekôt ã apýnh bakaprĩ
djari maro ane. Jejumã badjapênhkam ã apýnh
bakaprĩ djari maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajã ukanga kêt ne kum gwaj
bajabê rã'ã:. Kam te apýnh mýjja pymaja gwaj bajo
ba gwaj amim Jeju mar tỳx ne arým kubê amijo
akêx kêtumrêx.

³⁸ Djãm gwaj batykkam kum gwaj bajabê kêt ne
gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm gwaj batĩn ne ar babakam kum gwaj
bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm kadjy mrãnh djwýnh 'õ kute gwaj bajo
bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj
bajã ukangamã? Kati.

Nâr, djãm me karõ punu,
nâr djãm jakam apýnh mýjja apôx,
nâr djãm amrê apýnh mýjja apôx mõr,
nâr djãm apýnh mýjja 'itỳx gwaj bajo bikênh
nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã
ukangamã? Kati.

³⁹ Nâr, djãm kàjkwa kurũm mýjja apôx,
nâr djãm pyka krakri mýjja apôx,
nâr djãm Metĩndjwýnh kute amũ apýnh mýjja kunĩ
nhipêx'õ kute gwaj bajo bikênh nhym kum
gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã?
Arkati.

Apÿnh mÿjja pyma te gwaj bajo ajkê nhym
Metïndjwÿnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo
ba rã'ã:

Nãm ã kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu
Jejuo banhõ Bënjadjwÿr djwÿnhkôt ã kum gwaj
bajabêo ane. Tãm ne ba tu amim markumrëx.

9

Metïndjwÿnh ta kute amijo me utàr.

¹⁻² Djãm gwaj baje Môjdjê kukràdjà mar ne kôt
baje amijo babakam ne Metïndjwÿnh kute gwaj
bamã axwe kêt jarënh gwaj arÿm kum bamex
ne? Kati. Nã gwãm tu amim Jeju markumrëx
nhym arÿm gwaj bamã axwe kêt jarë gwaj arÿm
kum bamex ne. Nhym be, inhõ me wÿnh,
inhõbikwabê mebê idjaer djãm me kute tu amim
Jeju markumrëx? Kati. Me kute amim Jeju mar
kêt. Nãm me amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iba nhym
Metïndjwÿnh arÿm imã ijaxwe kêt jarë ba arÿm
kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam
dja Metïndjwÿnh arÿm pãnh me kanga. Kam ne
ba ikadjwÿnhbê ikaprÿn iban imÿr rã'ã: ne. Kritu
kôt ne ba katàt ikaprÿ'ã ar amã amijarënhkumrëx.
Metïndjwÿnh Karõ ta ne ajte idjumar djà kad-
jwÿnhbê imã,

—Mrãmri 'ã ajëx kêt kumrëx, ane. Mrãmri
ikaprÿkumrëx.

³ Inhõ me wÿnh, inhõbikwabê mebê idjaer ne
me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy
Metïndjwÿnhmã kum,

—Kwãrÿk wãnh mebê idjaer kanga kêt. Ba dja
ga me pãnh ikanga, ane. Nhym ren me kam arÿm

tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arým ã Metĩndjwýnhmã ane. Nhy m be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikaprĩ:re.

⁴ Mebê idjaerkumrêx. Metĩndjwýnh ne amrêbê meo kra nhy m Metĩndjwýnh rax djô'ã me ra:x. Ne kam ajmã kuten amim Jeju mar kêt ba arým mekam ikaprĩre ne. Metĩndjwýnhmẽ ne me kute aktã abenmã amijarênh mãm dji nhy m arým memã kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne arým memã Môjdjê kukràdjà jarê nhy m me o ba. Ne kukràdjà kôt kum apê ne kum amijarêno ba. Nhy m kute memã mýjja jarênh mãm dji. Me kukãm apýnh mýjja mex apôxmã kute memã arênh mãm dji. Nhy m me ajmã ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikaprĩre ne.

⁵ Me bakukãmãre ne me me babê idjaer kukãmãrekumrêx nhy m Jeju Kritu arým mekam amijo ĩ ne kato. Kubê ne apýnh me ba djà kunĩkôt me kunĩ, mýjja kunĩ Tĩndjwýnh. Pydji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurũm kato nhy m kam me ajmã ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikaprĩ:re ne imã me kaprĩ:kumrêx.

⁶ Metĩndjwýnh kute mebê idjaero kran kute memã, “Me abê ikra”, anhyrkam ne me kwý arým kanga. Me kwý kute kangakam djãm arým kam Metĩndjwýnh kabên kajgo? Kati. Metĩndjwýnh kabênkôt me kwýbê Metĩndjwýnh krakumrêx. Djãm mebê idjaer kunĩ ne Metĩndjwýnh kute meo kra? Kati. Me kwýbit.

⁷ Nàr, djãm Abraão djô'ã me ar ba kunĩ ne Metĩndjwỳnh kute memã,

—Me abê Abraão tàmdjwỳkumrêx, anhỹro ba? Kati. Me kwỳmãbit. Nãm Abraãomã kum,

—Idjak kurũm dja atàmdjwỳ apôx, ane.

⁸ Mỳj'ã ne gwaj kabẽn ja ma? Bir, amrêbê: me bakukãmãre Abraão ta ne amikabẽnkôt õ àpênh kajgomã Imaêr dji nhym kato. Djãm kra Imaêrmẽ ô'ã tàmdjwỳ apôxmẽ djã ne Metĩndjwỳnh me jao krakumrêx? Kati. Metĩndjwỳnh kute kabẽn pydjìn arênh kôt ne prõkumrêxmã Idjak dji nhym arỳm kato. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm o krakumrêx. Kra Idjakmẽ kam tàmdjwỳ apôxmẽ ne Metĩndjwỳnh meo krakumrêx.

⁹ Arỳm ne Abraãomã kum,

—Dja ba ã bôx nhym Xara arỳm kra, ane. Metĩndjwỳnh kute kabẽn pydjìn arênh ne ja. Nhym kam arỳm kra kato nhym Metĩndjwỳnh amikabẽnkôt arỳm o kra.

¹⁰ Nhym ajtekam me banhingêt Idjak Rebekamã kra ar kudji nhym tujarô rã'ãkam Metĩndjwỳnh arỳm kra ar'ã amim karõ.

¹¹⁻¹³ Ar rwỳk kêttri. Ar mex nàr ar axwe kêttri ne arỳm ar'ã amim karõn Rebekamã kum,

“Kutewa dja kutapumã apê”, ane.

Pi'õkkam kute me bakukãmãremã ar arênh kôt ne ã Rebekamã ane. Ne memã kum,

“Imã Djako kĩnh. Nhym be, imã Ixau kĩnh kêt”, ane. Djãm mexkam ne kum Djako kĩnh? Kati. Djãm axwekam ne kum Ixau kĩnh kêt? Kati. Kute ar'ã amim karõ kôt kum Djako kĩnh ne kum Ixau kĩnh kêt. Idjujarênhja ne me kunĩ'ã amijakre. Mỳj dja

gwaj me kunĩ'ã amim arën kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Be, Metĩndjwýnh ne amikabën kôt arým amijo me utà. Kute me kêtri me'ã amim karõ kôt ne arým amijo me utà. Djãm me ta mexkôt ne amijo me utà? Kati. Amikabën kôt. Kute amiwýr me 'wýr djwýnh ta amikabën kôt ne kute amijo me utàr, ane. Tãm dja gwaj idjujarënh ja markam amim arën maro baba.

¹⁴ Metĩndjwýnh ta kute amijo me utàr. Me kator kêtri kute amijo me utàr. Kute amim me'ã karõ kôt kute amijo me utàr. Djãm kam gwaj ba baje amim,

—Be ga, Metĩndjwýnh kute katàt amijo ba kêtja pumũ, anhýrmã? Arkati. Metĩndjwýnh katàt ry típdji.

¹⁵ Ga, Metĩndjwýnh amrëbê: me bakukãmãre Mõjdjëmã kum,

“Ba dja ba amim me'õ'ã karõn tu imã kaprĩ. Ba dja ba amim me'õ'ã karõn tu imã kĩnh.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ane.

¹⁶ Mýj ne gwaj kabën ja burũm kuma? Bir, djãm me'õ ta kum kĩnh nhym kum kaprĩ? Kati. Nàr, djãm me'õ ta kum apê nhym kum kaprĩ? Kati. Metĩndjwýnh ta ne tu kum me kaprĩ. Tãm ne gwaj Metĩndjwýnh kabënja burũm kuma.

¹⁷ Amrëbê: me bakukãmãre ar bari ne Metĩndjwýnh Parao'ã amakkre kêt mën ajte o bikënh dja. 'Ã amakkre kêt mënho âmri ne kum,

“Mýj kadjy ne ga anã kurũm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakkre kêt mënne ne ajo ibikënh kadjy. Ije me kunĩmã akam itýxo amirĩt kadjy ne ba ajo ikato.

Apÿnh pyka kunîkôt dja me iraxmã katon abenmã irax ne ipyma jarẽ. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Paraomã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ók ne.

¹⁸ Arÿm ne ba Rebeka'ã ajarẽn ajte Môj djê'ã ajarẽn ajte Parao'ã ajarẽ.

Mÿj dja gwaj Metîndjwÿnh kute kam arkum kabẽn jarẽnh burÿm kuma? Mÿj'ã ne amijakre? Bir, Metîndjwÿnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam amikabẽnkôt arÿm tu kum me kwÿ kaprî. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabẽn jarẽnh ne ajte Môj djê'mã kute kabẽn jarẽnh burÿm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarẽ. Mÿj dja gwaj Metîndjwÿnh kute kum kabẽn jarẽnhja burÿm kuma? Bir, Metîndjwÿnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabẽnkôt ajte tu me kwÿ'ã amakkre kêt rê. Tãm dja gwaj Paraomã kabẽn burÿm kuma.

¹⁹ Djãm ar ajõ imã,

—Metîndjwÿnh kute ã amim me'ã karõo anhÿrkam mÿj me'õ ne kubê àptarmã? Arkati. Metîndjwÿnh ta kute me'ã amakkre kêt mẽnham ne ren memã axwe jarẽnh kêt. Mÿkam ne memã axwe jarẽ? ane. Djãm aje ã imã anhÿrmã?

²⁰ Kati. Kwârîk wãnh mÿjwã wã jarẽnh kêt. Pykabê ne ga ar aban angrî:re ga we ajte akabẽno aje Metîndjwÿnh japanhmã. Nã bãm me bakukãmãre kabẽn kôt amã ane. Amrêbê ne me memã kum, “Djãm arÿm mÿjja nhîpêx kute ipêx djwÿnhmã kum,

‘Mÿkam ne ga ga inhîpêx prãm ne kam ã ijo ane?’ anhÿrmã? Kati.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Mrãmri ne me bakukãmãre memã arënhkumrëx.

²¹ Ga, ngyo ngôn nhípëx djwýnh ta kute amim 'ã karõ kôt kute ngy kajgo jamýnh ne o ngôn nhípëxja pumũ. Ta mýjja mex kadjy ngôn nhípëx. Nâr, ajte ta mýjja punu kadjy ngôn nhípëx. Metïndjwýnhdjwý, kute me ipëx djwýnh ta amikabënkôt tu ã meo ane. Djãm kam gwaj baje bakabëno apanhmã? Kati.

²² Ta amikabënkôt tu ã meo ane. Mekam ngryk ne tu kute meo biknorkumrëx kadjy ne me ipëx. Me kwý ja'ã ne ta amim karõn amim,

—Dja ba ï me kwýkam ingyko amirít ne. Nhym me kunĩ ipumũn arým 'ityx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngryk nën amiwýr me amãr 'iry.

²³ Ne kam mekam ukaprĩ kadjy me kwý nhípëx. Amrëbê: ne ta me'ã amim karõn amim,

—Me ja dja ba amimexo meo me:xkumrëx. Ne me kunĩmã mekam idjukaprĩo amirít. Me kunĩ dja me 'ã ipumũn ime:xkumrëx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me:xkumrëx, ane. Djãm ta kute amim me'ã karõn ajte ã me ipëxo anhýrkam djãm katàt kute amijo ba kêt? Kati. Katàt ne amijo ba.

²⁴ Ta ne tu ã gwaj badjwý gwaj bajo mexo ane. Ta ne amiwýr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djãm me ibê idjaerbito ba? Kati. Me abajtemdjwýo ba.

²⁵ Metïndjwýnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabënkôt arým amijo me utàn ar meo ba. Me bakukãmãre Ôdjêja amrëbê: ja jarë. Metïndjwýnh ta amikabënkôt kute amijo me kwý pytãrja jarë. Metïndjwýnh ne Ôdjêjamã kabën jarë nhym me bakukãmãremã kum,

“Metïndjwýnh ne me amã,

‘Amrêbê ije me kwỳo inhõ kêt. Nhyim be, jakam dja ba memã inhõ me ja jarê.

Me kwỳ amrêbê imã me kĩnh kêt. Nhyim be, jakam dja ba imã me kĩnh.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhyim me arỳm kabên'a pi'ôk no'ôk ne. Ga, Metĩndjwỳnh ta kute amijo me bajtem kwỳ pytàrja pumũ.

²⁶ Nhyim kam ta ajte memã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

‘Pyka 'ôkam me'ã ne ba memã kum,

Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãm kam dja me ã memã kum,

Me abê Metĩndjwỳnh tĩn ne ar baja kra ar, ane. Dja me ã ã memã ane’, ane.

Metĩndjwỳnh ã me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhyim me arỳm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ga, ajte Metĩndjwỳnh ta kute amijo me bajtem kwỳ pytàrja pumũ.

²⁷ Nhyim kam me bakukãmãre Idjaij ajte amrêbê: tãm jarê. Metĩndjwỳnh ta amikabênkôt kute amijo me kwỳ pytàrja jarê. Idjaij mebê idjaer'ã kàj bê memã kum,

“Dja mebê idjaer krãptĩ: kute mrãmri ne ngô raxbê pyka kêt kam pykati 'ykaç krãptĩ pyræk.

Dja te me krãptĩ nhyim arỳm amim me ngrêrebit pytà. Me anhybit me utà. Me kute amim mar me utà.

²⁸ Nhyim me kute Metĩndjwỳnh mar kêt djwỳ. Mỳj dja me on?

Bir, Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Metĩndjwỳnh kute pykabê me axwemã pãnh jarênhmã. Dja meo

kukrà kêt-kumrêx ne katàt memã pãnh jarênhkumrêx ne on inomã kumê.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ga, ajte Metĩndjwÿnh ta kute amijo me kwÿ pytàrja pumũ.

²⁹ Nhym kam Idjaij ajte tãm'ã ajarên memã kum, “Bēnjadjwÿr djwÿnh 'itÿxo kubê kumkati amrêbê: me axwe raxkam arÿm krĩraxbê Xôtômamê krĩraxbê Gomora gan pyka mẽ o amrà.

Ne ren kum me bajã ma kêt gu ren me badjwÿ arÿm mekôt bakêt. Nhym be, kati. Nãm kum me bajã ma nhym kam me badjô'ã me anhy rã'ã, me kwÿ rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane. Ga, me bakukãmãre kabēnja kunĩ kôt Metĩndjwÿnh ta amikabēnkôt kute amijo me kwÿ pytàr ne meo baja pumũ.

Mebê idjaer kute Kritu mar kêt.

³⁰ Mÿj dja gwaj jakam abenmã arê? Bir, me bajtem ne me amrêbê kute Metĩndjwÿnhmã amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhym Metĩndjwÿnh ta arÿm kum me kaprĩn memã axwe kêt jarê. Me tu amim Jeju Kritu markumrêx nhym Metĩndjwÿnh arÿm tu memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne.

³¹ Nhym be, mebê idjaer kute Metĩndjwÿnh kukràdjà marn kôt amijo bakam djãm me arÿm kum axwe kêt? Kati.

³² Mÿkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt-kam. Me kute amim,

—Djãm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arÿm

Metĩndjwỳnhmã ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhỹro bakam ne me axwe rã'ã ne. Kam ne me kute kẽn me par tok nhym me rôrôk pyræk. Me kute amim Jeju mar kêt.

³³ Metĩndjwỳnh ne amrêbê me bakukãmãremã kum,

“Ota, ba Xijãokam kẽn'õ nhỹr. Kẽn wã kute me par tokkam me rôrôk prãm kumrẽx. Kam dja me kum kẽn wã kurê.

Nhym be, dja me kwỳ ĩ pỳnhkôt tu amim markumrẽx ne arỳm pijàm kadjy kêt kumrẽx.”

Nãm Metĩndjwỳnh ã memã ane nhym me arỳm 'ã pi'ók no'ók ne. Kritu'ã ne kẽn jakren arẽ nhym me kum kurêmã. Nhym kôt mebê idjaer ã kum kurên mar kêt o ane.

10

¹ Akmere, àpnhĩre ar, imã mebê idjaer kĩ:nh. Mebê inhõbikwakam imã me kĩnh. Metĩndjwỳnh ren amim mebê idjaer kunĩ pytà ba ren mekam ikĩnh kumrẽx. Nã bãm mã Metĩndjwỳnhmã kum,

—Gop amim me utà. Gop amim me utà, anhỹro iba.

² Ba ne ba amrêbê mekam ar iban pĩne me omũ. Kam djãm me Metĩndjwỳnhmã àpênh prãm ngri got? Me kum àpênh prã:m. Me te kum àpênh prãm ne kute Metĩndjwỳnh mar kêt. Me arĩk ar kupa'ã ba.

³ Metĩndjwỳnh ta ne memã kum,

—Me kute amim Kritu markam dja ba memã axwe kêt jarẽ nhym me arỳm imã mex ne, ane. Nhym me atekam ajte mar kêt ne amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt ne Metĩndjwýnhmã imex ne, anhỹro ba.

⁴ Djãm gwaj ba baje amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhỹrmã? Djãm gwaj baje ã amim anhỹrmã? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prĩne kukràdjà man kôt amijo ba me:xkumrẽx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrẽx nhym Metĩndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arým kum bamex ne.

Mýj dja me nẽn arým axwe kêt?

⁵ Me bakukãmãrebê Môjdjê ne amrêbê: memã kum,

“Dja me katàt kukràdjà man kôt amijo ban kam arým tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane.

Kute memã ja jarẽnhkam mýj dja me nẽn arým axwe kêt? Bir, dja me katàt kukràdjà man kôt ar amijo ban arým axwe kêt. Ja ne Môjdjê amrêbê memã arẽ.

⁶ Nhym be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrẽx, nhym Metĩndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarẽ nhym me arým kum mex ne. Gar akwý ne gar arĩk amim,

—Mýj me'õ godja kàjkwa djwýnhmã wabi? Ne ren me'õ kàjkwamã wabin ren iwýr Krituo ruw ba ren kôt omũn tu amim markumrẽx, ane. Kwãrĩk wãnh ja jarẽnh kêt.

⁷ Gar akwý ajte arĩk amim,

—Mÿj me'õ godja me tyk ba djàkam ruw? Ne ren me'õ me tyk ba djàkam Kritu'ÿr ruw ne ren iwÿr o wabin iwÿr o bôx ba ren tu amim markumrêx, ane. Kwârîk wānh ja jarēnh kêt. Mÿkam dja gar ja jarēnh kêt? Bir, arÿm ne me ar amā Kritu'ā ajarē gar arÿm ama. Ne kam ajte tu amim markumrêx kêt.

⁸ Metîndjwÿnh ne me bakukāmāremā kum,
 “Djām onĳ ikabēn nō? Kati, arÿm ne akadjwÿnhbê nō. Ajajkwa kôt ne ga memā arē nhym ajajkwakam nōn adjumar djà kadjwÿnhbê nō”, ane.

Kabēn ja ne bar kàj bê memā arē. Dja me kwÿ tu amim kabēnja mar ne amim Kritu markumrêx. Ja kadjy ne bar memā kabēn ja jarē.

⁹ Nā bām ar memā kum,

—Dja gar amibu'ā memā amijarēn memā kum,
 “Mrāmri Jejubê inhō Bēnjadjwÿr djwÿnhkumrêx”, anen ajte ar adjumar djà kadjwÿnhbê amim,
 “Mrāmri ne Metîndjwÿnh akubyn Jejuo tĳnkumrêx”, ane nhym arÿm amim ar apytà, ane. Ar ikabēn ja ne bar memā arē.

¹⁰ Mÿkam? Bir, me umar djà kadjwÿnhbê ne me tu amim markumrêx nhym arÿm tu memā axwe kêt jarē nhym me arÿm kum mex ne. Ne kam amibu'ā memā amijarēn memā kum,

—Arÿm ba tu amim Jeju markumrêx, ane nhym arÿm amim me utà.

¹¹ Me bakukāmāre kabēn kôt ne ba ar amā ikabēn ja jarē. Amrêbê: ne me bakukāmāre memā kum,

“Djām me kute tu amim markumrêx nhym Metîndjwÿnh kute amim me utàr kêt nhym me arÿm pijàm? Kati.

Djãm me kute amim, ‘Ba arÿm tu amim Metĩndjwÿnh markumrẽx nhym arÿm ibê kajgo’, anhÿrmã? Kati. Me kwÿ ï pÿnhkôt kute tu amim markumrẽxja dja Metĩndjwÿnh arÿm me utàrkumrẽx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ga, me kute tu amim markumrẽx nhym kute amim me utàrja pumũ. Mrãmri me kabẽnkumrẽx. Ba kôt ar amã ikabẽn jarẽ.

¹² Djãm kam kute mebê idjaerbit pytàr ne kute amũ me bajtembê kreguja pytàr kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿ pytàr. Mÿkam? Bir, Bẽnjadjwÿr djwÿnh ne pydji:n me kunĩmã bẽnjadjwÿr rax. Mebê idjaermã Bẽnjadjwÿr ra:xi. Me bajtemmã Bẽnjadjwÿr ra:xi. Me ï pÿnh kôt me kute kum amijo à'wÿrja ne Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute apÿnh meo djuw mex. Ô mÿjja kume:xo meo djuw mex.

¹³ Me bakukãmãre ne me amrêbê: ã memã ane. Nãm me memã kum,
 “Me kwÿ ï pÿnhkôt dja me Bẽnjadjwÿr djwÿnhmã amijo a'uw ne kum, ‘Ipytà’, ane nhym arÿm me utà.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me bajtemdjwÿ kute tu amim Jeju markumrẽxja pumũ. Metĩndjwÿnh kute amim me adjwÿnhdjwÿ pytàrja pumũ. Mrãmri ne me kabẽnkumrẽx ba me amã arẽnhkumrẽx.

¹⁴ Nhym be, me kute amim Jeju kamnhĩx kêtka djãm me kute kum, “Jeju ipytà”, anhÿrmã? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'ã ujarẽnhja mar kêtka djãm me kute amim kamnhĩxmã? Kati. Ne ajtekam kraxje me kute memã Jeju'ã ujarẽnh kêtka djãm me kute marmã? Kati.

15 Ne ajtekam me kute me'ÿr me anor kêt kam djãm me kute memã Jeju'ã ujarënhmã? Kati. Nhym be, Metĩndjwÿnh arÿm me'ÿr me kwÿ jano nhym me arÿm kãj bê memã 'ã ajarë nhym me kum kĩ:nhkumrëx. Me bakukãmãre kabën kôt ne ba ar amã ja jarë. Amrëbê: me bakukãmãre memã kum, “Kritu'ã ujarënh ny, kôt me umar mexja. Apÿnh mÿjja mex'ã me ujarënh nyja. Ujarënhkam me kĩ:nhkumrëxja. Djãm kute memã 'ã ujarënh ny jao mrãnh djwÿnh mex ngri got? Me'ÿr bôxkam me kum kĩ:nhkumrëx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me kwÿ kum kĩnhkumrëxja pumũ. Mrãmri me kabënkumrëx.

16 Nhym be, djãm mebê idjaer kunĩ ne me arÿm Kritu'ã ujarënh ny ma? Djãm me kunĩ arÿm Krituo aminhõ? Kati. Mebê idjaer kunĩ kute Krituo aminhõ kêt. Me bakukãmãre Idjaij ne amrëbê: me arë. Me kute amim mar kêtja jarë. Nãm memã kum,

“Nhÿnh got me'õ kute tu amim ar ikabën markumrëx?”

Nãm me bakukãmãre ã mebê idjaer jarënhõ ane. Ga, me kute amim mar kêtja pumũ.

17 Bir be, kam me kute memã Metĩndjwÿnh kabën jarënhkambit ne me arÿm kuman tu amim markumrëx.

18 Djãm arÿm ne me mebê idjaermã 'ã ujarënh ny jarë nhym me arÿm kuma? Nã, arÿm. Amrëbê: ne me bakukãmãre memã arë nhym me arÿm kuma. Nãm me memã kum,

“Apÿnh me ba djà kunĩkôt ne me me kabën ma. Djãm jakambit ne me kuma? Kati.

Orĩ:nãdjwỳ ne me arỳm kuma.

Apỳnh me ba djà kunĩkôt ne me arỳm me'ỳr kaběno
bôx ne arỳm memã arě nhym me arỳm
kuma.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane. Ga, mebê idjaer
arỳm kute Kritu'ã ujarěnh ny marja pumũ.

¹⁹ Ba ajte me amã arě. Mỳj'ã ujarěnh ny kute
amijakreja djãm me kute mar? Nà. Me kute
mar. Ne kam me kute mar kajgo. Metĩndjwỳnh
ne amrěbê mebê idjaermã amikaběn jarě. Me
bajtem'ã memã amikaběn jarě. Nhym Môjdjê
arỳm kaběn man amũ Metĩndjwỳnh kukwakam me
bakukãmãremã arěn memã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

‘Me aje me'ã, Me kakrit, anhỳrja. Me ja dja ba
amim me utà. Dja ga me kam te ga aje me
uràk prãmje angryk ne. Ne aje me'ã, Me no
kêt, anhỳr ja. Me ja dja ba amim me utà. Dja
ga me kam te ga aje me uràk prãmje amim
angry:k ne.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê mebê idjaermã ane.

²⁰ Ne kam me bakukãmãre Idjaijdjwỳ kum mebê
idjaer pyma kêt ne ajte me bajtem'ã memã ajarě.
Metĩndjwỳnh ne kum amikaběn jarě nhym kuk-
wakam arỳm me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

‘Me kute ijabej kêt ja ne me arỳm imã kato. Ba ne
ba memã amijo amirĩt nhym me arỳm imã
kato. Me kute ijabej me kukjêr kêtjamã ne
ba amijo amirĩt.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me bajtem'ã mebê idjaermã ane.

21 Nhyim Metĩndjwỳnh ajte mebê idjaer'ã memã kum,

“Me kute aminhirôbê ikabẽn rěnh ne amakkre kêt. Me jamã ne ba kryrãm te ipa koror ne amiwỳr me kam amako iku'ê: nhyim ijã akamàt nhyim me kute imar kêt kumrêx.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh mebê idjaermã ane. Be ga, mebê idjaer arỳm kute Kritu'ã ujarěnh ny mar ne mar kajgoja pumũ.

11

Metĩndjwỳnh kute amijo me anhybit pytàr.

¹ Kam djãm arỳm ne Metĩndjwỳnh ò mebê idjaer kunĩ kanga? Arkati. Ga, badjwỳ ibê mebê idjaer 'ôja pumũ. Nhyim bê ne badjwỳ kute ikanga. Ibê Abraão tàmdjwỳ'ô. Tàmdjwỳ Běnjamĩn djô'ã ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrêx nhyim kute ikanga kêt.

² Metĩndjwỳnh ne me kunĩ kěttri amijo me kwỳ pytà. Kute amijo mebê idjaer kwỳ pytàr ja ne kute me kanga kêt. Me bakukãmãre Erij ne amrêbê Metĩndjwỳnhmã mebê idjaer'ã kabẽn ne 'ã ajarě. Nhyim me arỳm kabẽn'ã pi'ôk no'ôk. Erij kabẽn dja gar ama. Nãm arĩk amim,

—Arỳm ne me kunĩ Metĩndjwỳnh kanga, ane.

³ Ne kam Metĩndjwỳnhmã kum,

“Běnjadjwỳr djwỳnh, arỳm ne me akukwakam kabẽn jarěnh djwỳnh kunĩ pa. Ne arỳm apỳnh anhõ ki djàri kungrà. Ba kam ipyjdjin ar iba nhyim me kute badjwỳ ibĩnmã ijabej ar ba.”

Nãm ã Erij kum ane nhyim me arỳm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

⁴ Nhyim mỳj ne Metĩndjwỳnh me bakukãmãre Eri-
jĩmã arẽ? Bĩr, nãm kum,

“Ba ne ba amim me krãptĩ: pytà. Me'ã akre kubê
7.000 kute bajbit amim imarkam ne me
Baaumã kõnkrão krĩ kêt ne kute kum ami-
jarẽnh kêtumrẽx ba arỳm amim me utà.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh me bakukãmãre Erijmã ane
nhyim me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Be ga, amrêbê:
mebê idjaer kwỳ kute amim Metĩndjwỳnh mar
tỳxja pumũ. Me anhy kute amim mar tỳx.

⁵ Ajbir jakamdjwỳ mebê idjaer janhy kute amim
Jeju Kritu mar tỳx. Ta ne me kêttri tu kum me anhy
kaprĩn amijo me utà nhyim kam me kute amim
mar tỳx.

⁶ Djãm me ta kute katàt kabẽn mar ne kôt kute
amijo ba pãnh ne Metĩndjwỳnh amijo me utà? Kati.
Ta ne me kêttri tu kum me kaprĩn arỳm amijo me
utà. Nãm ren me kute arỳm kum o pãnhkam ren
amijo me utà djã ne ren kam tu kum me kaprĩ?
Kati. Kam ren tu kum me kaprĩ kêt. Nhyim be,
kati. Tu kum me kaprĩkumrẽxkam ne me kute kum
o pãnh kêt.

Mebê idjaer krãptĩ jamakkre kêt.

⁷ Kam, djãm gwaj baje amim,

—Metĩndjwỳnh ne arỳm ò mebê idjaer kanga,
anhỹrmã? Kati. Mebê idjaer ta te kute
Metĩndjwỳnhmã amijo mex jabej ar ban axwe rã'ã
ne. Ne kam Metĩndjwỳnhmã mex kêt ne. Nhyim
be, Metĩndjwỳnh kute me kêttri amijo mebê idjaer
kwỳ pytàr ja ne me arỳm Metĩndjwỳnhmã mex ne.
Nhyim kam mebê idjaer 'ã kàtãmja Metĩndjwỳnh
arỳm me'ã amakkre kêt mẽ.

8 Me bakukãmãre kute amrêbê: me'ã pi'òk no'òk kôt Metĩndjwỳnh ã meo ane. Kamã ne me bakukãmãre memã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me'ã kaptĩ mẽ. Nãm me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhym me jakam amakkre kêt rã'ã.

9 Nhym me bakukãmãre Dawi ajte memã tãm jarẽ. Me amakkre kêt nhym 'ã memã kum,

“Me kute ate krãn àkur raxbit markam gê Metĩndjwỳnh me aêrbê memã axweo pãnh.

Gê me te: aminêje amijo ane. Kute mrãmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unênh pyræk, nhym kute kên me aêrbê kute me tok nhym me rôrøk pyræk.

10 Gê me amakkre kêt ne no kêt gê me kaprĩ pymaje ibôn mrãnh rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Dawi me amakkre kêt'ã memã ane.

Kute me'ã pidjô jakren 'ã memã ujarênh.

11 Ba kam ar amã arẽ. Mebê idjaer ne me kum Jeju kĩnh kêt ne arỳm axwe. Kute mrãmri ne kute kên me par tok nhym me rôrøk pyræk. Me kum kĩnh kêt kam djãm Metĩndjwỳnh tu kute me kangakumrêxmã? Arkati.

Nhym be, arỳm me kum Jeju kĩnh kêt kam ne Metĩndjwỳnh arỳm me bajtem'ỳr akêx ne arỳm amim me utàro dja. Mebê idjaer ne mebê idjaer kêt jamã me bajtem jarênh ba nhym Metĩndjwỳnh arỳm me'ỳr akêx ne me utàro dja. Dja amim me bajtem pytàro dja nhym mebê idjaer arỳm omũ. Kute me bajtem pytàrkôt omũ:n arỳm amim ngryk

ne. Me te ta kute me uràk prāmje amim ngryk ne. Ne amim,

—Je tô mýkam ne ba me imã Jeju kĩnh kêt? Ga, Metĩndjwýnh kute me bajtembit pytarja pumũ, ane.

¹² Nãm me kum Jeju kĩnh kêt nhym me kute Jeju mar arým amũ me bajtemjamã Jeju'ã ajarẽ. Apýnh me ba djà kunĩkôt ne me memã arẽ nhym me arým tu amim markumrẽx. Nhym kam Metĩndjwýnh arým amim me utà. Nhym kam me arým kĩ:nhkumrẽx. Nhym be, mebê idjaer kum Jeju kĩnh kêt kam ne me kĩnh kêt kumrẽx.

Nhym be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metĩndjwýnh amim me utà. Kute amim me utàrkam ne me kĩ:nhkumrẽx. Kam godja mebê idjaer amim ngryk ne ĩ akubyn Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx jabej ne tu amim Jeju markumrẽx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrẽx kam dja me kĩ:nhkumrẽx. Dja me kĩho me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³ Me abajtemmã ne ba ikabẽn. Kritu ne me abajtemmã ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarẽnh kadjy ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarẽnhkam ikĩnh ne mebê idjaermã me akam ikĩnh jarẽnh kume:x.

¹⁴ Nã bãm inhõ me wýnhmã me ajarẽn memã kum,

—Ba me bajtemmã Kritu jarẽnho iba nhym me krãptĩ: arým tu amim markumrẽx nhym Metĩndjwýnh arým me krãptĩ: pytà, anhýro iba. Ba ã memã anhýro ibao ane. Nhym godja me te: ta kute me uràk prāmje amim,

—Ga, Metĩndjwýnh kute arým ikangaja pumũ. Nãm me bajtembit me utàro ba. Jakam dja ba tu

amim Jeju markumrêx gê Metĩndjwýnh arým amim ipytà, anhÿr jabej. Godja me amim ngryk ne arým tu amim Jeju markumrêx jabej nhym Metĩndjwýnh arým me utà.

¹⁵ Nhym be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metĩndjwýnh arým me kanga. Nãm me bajtem'ÿr amijo akêx ne arým amim me utàro ba. Me kute tu amim Jeju markumrêxkam ne amim me utàro ba. Nhym be, godja mebê idjaer amim ngryk jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej nhym Metĩndjwýnh arým amim me utà. Kam, arým kute me utàrkam mÿj dja me kam nê? Bir, dja me kute mrãmri ne arým me tyk ne akubyn tĩn pyràk. Kam dja me kunĩ kĩnhkumrêx.

¹⁶ Amrêbê: ne me abenmã kum,

—Be, me kukãmãkjê kukràdjà kôt ne me kute Metĩndjwýnh kumrêxmã djwý kwý rênh ne kum òr. Godja djwý kumrêx me kute kum rênhja kum mex jabej nhym kôt djwý kunĩdjwý kum mex. Nàr, godja pidjô jarê kum mex jabej nhym apÿnh padjwý kum mex, ane. Mrãmri ne me kute abenmã arênhkumrêx. Me bakukãmãre Abraão ne kute uràk. Abraão arým Metĩndjwýnhmã mex. Kam, dja ô'ã mebê idjaerdjwý Metĩndjwýnhmã mex.

¹⁷ Ba me amã arê ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyràk. Me abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyràk. Mebê idjaer kute Jeju mar kêtkam ne Metĩndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytàn me ajo aminhõ. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjô bàrikam pa djujabê mok ne kute pãnh pa djujabê kêt jadjàr pyràk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým me apytàn me ajo aminhõn me

ajo djuw mex. Me aje mrãmri ne pidjô djujabê kêt pa kute pidjô djujabê jarêkam kangô mex kaôro ariija pyrâk. Mebé idjaer djwýnh kwý kute amim Jeju marmê ro'ã ne Metĩndjwýnh arým me ajo djuw mex.

¹⁸ Djãm me amã mebé idjaer kurêmã? Djãm me aje amijo adjãmran amim,

—Be, ga, Metĩndjwýnh arým mebé idjaer kangan kum me bajbit ikĩnhja pumũ, anhýrmã? Kwãrĩk wãnh amijo adjãmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrãmri amijã ikabên ma. Djãm ga ne ga Metĩndjwýnhmã týtjangij got? Arkati. Ta ne amã týtjangij kute mrãmri ne pidjô jarê bàrimê pamã týtjangjênh pyrâk.

¹⁹ Ga me ren amim,

—Be, Metĩndjwýnh ne mebé idjaer kangan arým me ibajtembit ipytà. Nãm me kanga kute mrãmri ne me'ô kute pidjô djujabê pa mok ne kanga pyrâk. Ne kam arým pãnh pidjô djujabê kêt pao tèn pidjô djujabê bàrikam adjã. Nãm Metĩndjwýnh ã me ijo ane, ane.

²⁰⁻²¹ Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amim me apytàro ba. Nhyim be, kwãrĩk wãnh amijo adjãmra kêt ne amim,

—Te me ibajtem nhyim Metĩndjwýnh arým me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrêx, anhýr kêt. Kwãrĩk wãnh ã amijo adjãmrao anhýr kêt. Dja ga amã Metĩndjwýnh puma. Mebé idjaer kute Jeju mar kêtka ne Metĩndjwýnh arým me kanga. Nãm me kanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa djwýnh mok ne kanga pyrâk. Me ren Jeju kanga kêt nhyim ren arým amim me utà. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrêx nhyim arým amim

me apytà. Kam, dja ga me akubyn amijo tĕn amiman amidjwŷnho adjàmra kĕt. Metĭndjwŷnh ta kum me akaprĭkam ne arŷm me apytà. Dja ga me amidjwŷnho amra nhym arŷm me gadjwŷ akanga.

²² Dja ga me Metĭndjwŷnh kum me kaprĭja ma:ro aba. Ne uma:djwŷ ma:ro aba. Mebĕ idjaer ne me kute amim Jeju mar kĕt ne arŷm Metĭndjwŷnhbĕ amijo akĕx. Kam ne arŷm mekam ngryk. Nhym be, me ga ne arŷm tu kum me akaprĭ. Dja ga me ukaprĭ ma:ro aba. Godja ga me ukaprĭja mar kĕt jabej nhym arŷm me akanga. Dja me akanga kute mrāmri ne me kute pidjō pa mok ne wānh kanga pyrāk.

²³ Mebĕ idjaer arŷm kute Jeju mar kĕtdjwŷ godja me kwŷ arŷm Jeju'ŷr amijo akĕx jabej ne tu amim markumrĕx jabej. Metĭndjwŷnh dja ajte meo kran me utà mrāmri ne kute amim me abajtem pytārja pyrāk. Kute akubyn me utār mar mexkumrĕx.

²⁴ Ga, me abajtem Metĭndjwŷnh kute me apytār ne ajo kraja pumŷ. Nām amim me apytà kute mrāmri ne me kute pidjō djujabĕ kĕt paja pidjō djujabĕkam adjār pyrāk. Kute ā kum me akaprĭo anhŷrkam djām kum mebĕ idjaer kaprĭ prām kĕt? Kati. Mebĕ idjaer ne me kute mrāmri ne pidjō djujabĕ pa pyrāk. Kum me kaprĭ prām kumrĕx. Kum ajte meo kra prām kumrĕx ne kum amim me utār prām kumrĕx. Kam dja me ajte kubĕ Metĭndjwŷnh krakumrĕx kute mrāmri ne amrĕbĕ me kukāmārebĕ Metĭndjwŷnh krakumrĕxja pyrāk.

Metĭndjwŷnh kute tŷmrām mebĕ idjaer kunĭ pytar.

²⁵ Akmere ar, mebĕ idjaer kwŷ rax ne me amakkre kĕt ba arŷm me amā me arĕ. Me aje

mar kadjy ne ba me amã arẽ. Dja ga me aman arým amijo adjàmra kêt. Dja mebé idjaer djwýnh amakkre kêt ar ba:. Nhyam kam me bajtem Metíndjwýnh 'ýr amijo akẽx ne kôt ar amijo ba. Metíndjwýnh ne me kêtri arým amijo me bajtem kwý pytà. Kute amijo me utàrja kunĩ dja 'ýr amijo akẽx ne tu amim Jeju markumrẽx nhyam arým me utà.

²⁶ Dja me utà nhyam kam mebé idjaerdjwý arým tu amim Jeju markumrẽx, kunĩ: tu amim markumrẽx nhyam Metíndjwýnh arým amim me kunĩ pytà. Ije me amã ja jarẽnh ne me kute mar kêtumrẽx. Mar kêtumrẽx ba arým me amã arẽ. Dja ga me aman arým amijo adjàmra kêt. Me bakukãmãre kute amrêbê: 'ã pi'ók no'ók kôt dja ã me adjwýnhdjwý pytàro ane. Kamã ne Metíndjwýnh memã kum,

“Dja me utàr djwýnh krĩraxbê Xijão kurũm katon amim mebé idjaer pytà. Djako djô'ã ne mebé idjaer apôx. Dja amim me utà nhyam me arým Metíndjwýnhmã axwe kêt.

²⁷ Bamẽ mebé idjaer kukãmãremẽ ne bar aktã abenmã ikabẽn jarẽnh mãmджи. Nã bãm memã kum,

‘Ije memã ikabẽn jarẽnh kôt dja ba arým me axwe maro aknon arým me kam ingyk kêt ne.’

Nã bãm ã memã ane.”

Nãm ã Metíndjwýnh me bakukãmãremã ane. Ga, kute mebé idjaerdjwý pytàrmãja pumũ.

²⁸ Nãm me mebé idjaermã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽ nhyam me kum kĩnh kêt. Me kum kĩnh kêt kam ne me arým Metíndjwýnhho kurê djwýnh. O kurê djwýnh nhyam arým mebé amijo akẽx ne arým

amim me utàr kêt. Nãm mebê amijo akêx ne arým amim me bajtem pytà. Nhym be, kum me ikukãmãre kĩnh. Kum me kĩnh kôt ne kum me ibê idjaer kwý kĩnh rã'ã ne. Kute me kêttri amijo me ipytàrja kum me ikĩnh rã'ã.

²⁹ Amrêbê ne me bakukãmãremã apÿnh mÿjja jarê. Ne ajte kute meo ba kadjy amiwÿr me ku'uw. Djãm kute kabên jarênh ne ajte atemã kabên 'õ jarênhmã? Kati. Djãm kute kabên tũm japanh ne o biknormã? Kati. Mrãmri ne tu kabên jarênhkumrêx. Kam ne kum mebê idjaer kwý kĩnh rã'ã.

³⁰ Ga me abajtem ne ga me amim Metĩndjwÿnh mar kêt. Amim mar kêt nhym kam arým tu kum me akaprĩn amim me apytà. Mebê idjaer ne me amim mar kêt nhym kam arým mebê amijo akêx ne arým tu kum me akaprĩn amim me apytà.

³¹ Nà, mebê idjaerdjwÿ ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhym Metĩndjwÿnh kum me akaprĩ kôt ajte kum me kaprĩ.

³² Nãm mebê idjaermẽ me bajtemmẽ arým axikôt amakkre kêt. Amrêbê: ne me Metĩndjwÿnh kabênkôt amakkre kêt ne ta te amak mexmã. Mÿj kadjy ne me amakkre kêt? Bir, Metĩndjwÿnh kum me kunĩ kaprĩ kadjy ne me amakkre kêt.

Metĩndjwÿnh rax'ã ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

³³ E kum, Metĩndjwÿnh ne kute mÿjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'ã karõ mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mÿj me'õ ne kute kum kator ne kute mar? Djãm me'õ amak mexo 'ÿr bôx? Ari:kati. Umaro memã kre ra:x ne me'õ umaro 'ÿr bôx kêtumrêx.

Kute me kunĩo ba me:xkumrẽx. Mỳj me'õ ne kute uràk? Ari:kati.

³⁴ Me bakukãmãre ne me amrẽbê: Metĩndjwỳnh djumar'ã ajarẽn memã kum,

“Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute apỳnh mỳjja marja djãm arỳm ne me'õ kute mar? Djãm arỳm ne me'õ kumrẽx kum mỳjja'ã karõ nhym arỳm kõt kute mar? Ari:kati.”

³⁵ “Nàr djãm Metĩndjwỳnh we me'õmã kum,

‘Ga ne ga akumrẽx imã angã. Dja ba kam amã o pãnh ne’, ane? Ari:kati.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwỳnh djumar'ã ujarẽnho ane.

³⁶ Ta ne kumrẽx amim mỳjja kunĩ'ã karõ nhym kõt mỳjja kunĩ apôx. Ta ne mỳjja kunĩ nhipêx nhym apôx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunĩ 'ã kum rax jarẽn rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx.

12

*Me kute Metĩndjwỳnhmã aminhõr'ã memã karõ.
Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11*

¹ Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwỳnh kum gwaj bakaprĩ:kumrẽx. Kum ar akaprĩ:kam dja gar kum amingã. Ga, Jeju kute Metĩndjwỳnhmã aminhõrja pumũ. Nãm kum amingãn pĩte'y'ã wajêt ne arỳm ty. Ar gadjwỳ dja gar kudjwa kum amingã. Djãm me kute abĩn ne kute kum anhõrmã? Kati. Ar ga dja gar atĩn ne prĩne kum amijã ma gê ar akam kĩnh ne ar ajo aminhõn ar ajo ba. Æ kum aminhõro anen kam arỳm katàt Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx ne kõt amijo abakumrẽx. Ja ne mexkumrẽx.

² Djãm me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kute ar ajo amipyràk ne amikukràdjà punu kôt kute ar ajo bamã? Kati. Kwãrĩk wãnh mekôt amijo aba kêt. Dja gar mebê adjumar djà nyn atemã akabẽn nybit ma. Mỳj kadjy? Bir, Metĩndjwỳnh ne arỳm ar ajã kabẽn mex jarẽ. Nãm amim ar ajã karõn kabẽn mex jarẽ. Dja gar atemã akabẽn nybit man arỳm amijã Metĩndjwỳnh kabẽn mexja ma. Ne kam kabẽn mex kôt ar amijo aban prĩne kum amex. Kum amex nhym arỳm akam kĩnhkumrẽx. Ja kadjy dja gar mebê atemã adjumar djà nyn atemã akabẽn nybit ma.

³ Ba ar akunĩmã ikabẽn jarẽ. Djãm amikukwakam ne ba ar amã arẽ? Kati. Metĩndjwỳnh ta ne tu kum ikaprĩn arỳm imã ikabẽn'ã karõ. Kôt ne ba ar amã ikabẽn jarẽ. Ar anhĩ pỳnhkôt ar amã arẽ. Ar gadjwỳ ne Metĩndjwỳnh arỳm ar amã adjapênh djà'ã karõ. Ar aje adjapênh djà markam dja gar mã amim Metĩndjwỳnh rax ma. Kwãrĩk wãnh arĩk amim, “Be, iraxkumrẽx”, anhỳr kêt. Dja gar katat amim,

—Be, nã bãm tu amim Metĩndjwỳnh markumrẽx nhym arỳm imã idjapênh djà ja'ã karõ ba kabẽnkôt maro iba, ane. Djã gãm me ã amimaro ane.

⁴ Ga, gwaj banhĩ pỳnhja pumũ. Gwaj banhĩ pỳnhkôt badjapênh djà krãptĩ. Gwaj baparkam bamrãnh djà. Gwaj banhikrao baje mỳjja kupênh djà. Ne gwaj bakrãkam banhõ mỳjja mar djà. Ne gwaj banokam baje mỳjja pumũnh djà. Ne gwaj bajamakkrekam baje mỳjja mar ne kupênh djà. Gwaj banhĩkam badjapênh djà krãptĩ.

⁵ Ga, Kritudjwỳ. Te gwaj bakrãptĩ gwaj baje amim Kritu markam baje kumẽ banhĩ pydji pyràk.

Djãm gwaj bamã aben jabê kêt mã? Djãm gwaj apÿnh ar babamã? Kati. Gwaj banhĩ pÿnhkôt abeno banhõbikwa.

⁶ Metĩndjwÿnh tu kum gwaj bakaprĩkam gwaj abeno banhõbikwan banhĩ pÿnhkôt apÿnh badjapênh djà. Metĩndjwÿnh ta ne gwaj bamã badjapênh djà'ã karõ gwaj maro baba. Gwaj banhĩ pÿnhkôt apÿnh Metĩndjwÿnh mã badjapênh djàn kum badjapênh ar baba.

Godja me'õ Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja mar jabej gê kute amim Metĩndjwÿnh mar kô:t memã arê.

⁷ Nàr, godja me'õ me kadjy mÿjja 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nàr, godja me'õ memã Metĩndjwÿnh kukràdjà jarênh mar jabej gê arê.

⁸ Nàr, godja me'õ kute 'ã memã karõ mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karõ mar jabej. Me kute amim mar tÿx'ã memã karõ mar jabej. Gê memã 'ã karõ ba gê me amim mar tÿx. Nàr, godja me'õ memã mÿjja nhõr jabej gê òdjàn ne memã kungã. Nàr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nàr, godja me'õ kum me kaprĩ mar jabej. Djãm nokre kaprĩn kum me kaprĩ mã? Kati. Dja nokre kĩnh ne kum me kaprĩ.

*Me kum me abê'ã memã karõ.
Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1*

⁹ Dja gar amã me abê. Kwãrĩk wãnh amijo ajêx kêt.

Dja gar mrãmri amã me abê katàtkumrêx.

Godja me abenkam axwe nàr amijo axweo ba, ar ga dja gar amã axwe kĩnh kê:tkumrêx. Nàr, godja me abenkam mex nàr amijo ba mex ar ga dja gar amã mex kĩnh ne 'ã angrà: ne.

10 Kute ar amã akamy jabê pyræk ne abenmã aprĩ:ren amã aben jabê.

Kwãrĩk wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarê. Ba kam amipãnh ã memã mex jarêho ane, anhÿr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarêho aba. Memã mex jarêho aban kãmã memã rax kamêho aba.

11 Metĩndjwÿnh kadjy mÿjja'õo aba'ã ar adjukanga kêt ne atÿx. Dja gar Karõ man kôt amã Metĩndjwÿnh jabê:n arek kadjy mÿjjao aba.

12 Dja gar amiwÿr Metĩndjwÿnh nhõ mÿjja mexja kamnhĩxkumrêx. Aje amiwÿr kamnhĩxkôt akĩnhkumrêx.

Dja te apÿnh ar akaprĩ djari ar ajo ba arek amim Jeju mar tÿx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. 'Ã adjukanga kêt ne Metĩndjwÿnhmã amijo adjà'wÿr rã'ã ne.

13 Godja Jeju nhõ me ja õ mÿjja kêt jabej ar amã me kaprĩn amikutã memã mÿjja kwÿ ngã.

Gê me ar awÿr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kĩnh.

14 Godja me'õ ar ajo bikênh jabej gar Metĩndjwÿnhmã o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. ã kadjy kum ane. Kwãrĩk wãnh kum,

—Dja ga ijo angryk ne o ajkê, anhÿr kêt.

15 Godja me'õ kĩnh jabej ar gadjwÿ kôt akĩnh.

Godja me'õ muw ar gadjwÿ kôt akaprĩn muw.

16 Dja gar axikôt akabên man axikôt arê.

Kwãrĩk wãnh amijo araxmã amijo adjàmra kêt. Ar amã me kajgo kĩnh ne ro'ã ar aba.

Kwãrĩk wãnh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'ã ipydji, anhÿr kêt.

17 Godja me'õ ar ajo ajkê kwãrĩk wãnh amipãnh o abikẽnh kêt.

Dja gar akabẽn katàt ne katàt amijo aba gê me amim ajã,

—Be, mrãmri, tãmwã ne katàt kute amijo bakumrẽx, ane.

18 Ar ga dja gar me kunĩmẽ abenmã akabẽn mexkumrẽx jarẽ ne 'ã adjukanga kêt. Nàr gar te me'õmã akabẽn mex jarẽ nhym tu ar ajapa. Kwãrĩk wãnh rã'ã.

19 Akmere, àpnhĩre ar, imã ar akĩnhkam ne ba ar amã ikabẽn jarẽ. Kwãrĩk wãnh amipãnh kêt. Dja gar Bẽnjadjwÿr djwÿnhkam ama gê ta ar ajo ngryk.

Metĩndjwÿnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba ibê memã o pãnh djwÿnh. Ba dja ba ajo ingyk ne o pãnh. Kwãrĩk wãnh amipãnh kêt.”

Nãm ã Bẽnjadjwÿr djwÿnh memã ane. Kam dja gar kam ama.

20 Nhym kam ajte memã kum,

“Kam godja akurê djwÿnh kum prãm jabej ga kum mÿjja ngã gê kukrẽ. Godja kum kôr jabej ga kum ngõ ru gê o ikõ.

Dja ga ane nhym ta arÿm amiman amim ngryk jabej ne ajo õbikwa jabej.”

Nãm Bẽnjadjwÿr djwÿnh ã me bakukãmãremã ane. Kam kwãrĩk wãnh amipãnh kêt.

21 Me kute ar ajo bikẽnhkam djãm mekõt ajaxwemã? Kwãrĩk wãnh mekõt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprõ meo djuw mex.

13

Me kute me bēnjadjwÿr kabēn kôt amijo ba'ã memã karõ.

Xit 3.1; Ped k 2.13

¹ Pykakam me bēnjadjwÿr rûnh me kute katât amijo ba'ã kute memã karõkam dja gar me kabēn mar tÿx ne kôt ar amijo aba. Nhÿnh ne bēnjadjwÿr'õ Metĩndjwÿnh kute ar kêt. Nãm me bēnjadjwÿr kunĩ pumjuw.

² Gêdja me'õ kum õ bēnjadjwÿr kurê jabej. Djãm õ bēnjadjwÿr kajgo ne kum kurê? Kati. Kajgo kêt. Metĩndjwÿnh ne 'ã bēnjadjwÿr mẽ. Me kum kurê dja Metĩndjwÿnh arÿm memã axwe pãnh jarê.

³ Djãm me mexkam kum krãkamngôn nhõ bēnjadjwÿr pyrna? Kati. Me axwekambit kum uma. Ar amã uma kêt kadjy mÿj dja gar nê? Bir, dja gar amextiren ar aba nhym arÿm ar amã mextire jarê.

⁴ Mÿj kadjy dja gar kabēn ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjy ne me ar amã krĩ. Metĩndjwÿnh ne ar akadjy me'ã õ àpênh rē nhym me ar amã krĩ. Nhym be, godja gar ajaxwe jabej on atĩn prãm. Djãm kute amijã kàxdjwa kajgo nhôn kute o ba kajgo? Kati. Metĩndjwÿnh ne me àpênh'ã me kurê kute kukwakam àpênhmã, me badjumar mex kadjy àpênhmã. Kam dja me'õ axwe nhym arÿm kam ngryk nhym arÿm tokry. Kadjy ne me bēnjadjwÿr nhõ kàxdjwa kajgo.

⁵ Kam dja gar tu me kabēn ma. Djãm ar amã umakambit? Djãm kambit dja gar kabēn ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhõkre kadjwÿnhbê 'ã amim,

—Pykakam anhõ bēnjadjwỳr kabēn ma, anhỹro aba. Ar akabēnja kôt dja gar me bēnjadjwỳr kabēn ma.

⁶ Kam dja gar ajte amikutã me bēnjadjwỳrmã ar anhõ pi'òk kaprĩ kwỳ ngã. Me kute ar amã ìpôxu'ã karõ kôt memã kwỳ ngã. Mỳkam? Bir, me mã ar akadry bēnjadjwỳrkam àpēnhkam. Metĩndjwỳnh ne me'ã ò àpēnh djwỳnh rē. Gora ar memã angã.

⁷ Me kute 'ã ar amã karõ kôt ar anhõ bēnjadjwỳrmã angã. Ar aje adjàpēnh pãnh pi'òk kaprĩ jamỳnhja ar aje kum kwỳ nhõrmã. Aje me kabēnkôt amikutã kwỳ ngriren 'yr ne aje kum òrmã. Kwãrĩk wãnh kubê nê kêt. Ar kum angã. Nàr, gar pi'òk kaprĩ pãnh me'òbê nēkrēx jamỳ. Nhym me ar amã,

—Ar aje nēkrēx jamỳnh pãnh'ã akreja kôt dja gar pi'òk kaprĩ kwỳ ngã. Amikutã me bēnjadjwỳrmã kwỳ ngã, ane. Kwãrĩk wãnh kubê nê kêt. Ar kum angã. Nàr, dja me ar amã,

—Dja gar amã me bēnjadjwỳr pyma, ane. Tu ar amã uma. Nàr, dja me ar amã,

—Dja gar kàjmã me bēnjadjwỳrmã rax kamē, ane. Tu kàjmã kum rax kamē.

Akubyn bôxkam amakbê me kum aben jabê'ã memã karõ.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸ Ar aje amikutã memã anhõ mỳjja'õ nhõrmã kwãrĩk wãnh mebê nê kêt. Ar amã me abēmãdjwỳ kwãrĩk wãnh mebê aminê kêt. Dja gar mrãmri amã me abêkumrēx ne arỳm aje Metĩndjwỳnh kukràdjã marn kôt amijo aba mexkumrēx. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkôt kukràdjã kôt gar arỳm amijo aba mexkumrēx.

9 Me bakukãmãre ne Metĩndjwỳnh kukwakam memã kabẽn kukràdjà jarẽn memã kum,
 “Kwãrĩk wãnh mebé prõ nàr mjêno adjàkĩnh kêt.
 Kwãrĩk wãnh me'õnh bĩn kêt. Kwãrĩk wãnh
 adjàkĩnhĩ kêt.

Kwãrĩk wãnh me'ã ajêx kêt.

Kwãrĩk wãnh me amã me'õ nhõ mỳjja puro kĩnh ne
 'ã amim karõ kêt.”

Nãm ã memã anen kam ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga
 me amã amijabêja pyràk dja ga me ã amã
 amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã memã ane. Ja dja gar aman ar amã me abê.
 Ar amã me abêkam ne gar tu Metĩndjwỳnh kukràdjà
 kôt amijo aba mex. Me kute katàt amijo ba'ã kute
 memã karõkôt kukràdjà kunĩkôt gar tu amijo aba
 mex. Kukràdjà 'õ ne 'ã kàtàm kêt. Ar amã me
 abêkam gar aje kukràdjà kunĩ marn kôt amijo aba
 mexkumrêx.

10 Nhyem bê ne me kum me abêkam kute meo
 bikênh. Kati. Dja gar mã amã me abêjabit
 man arỳm urokam Metĩndjwỳnh kabẽn kukràdjà
 kunĩkôt amijo aba mexkumrêx.

11 Kam, ba ajte ar amã arê. Arỳm 'ỳr. Mỳkam
 ne gar ate akrã? Ar aje mrãmri ne me õto nõr
 pyràk. On ar ano tỳx. Gwaj baje tu amim Kritu
 kamnhĩxkumrêxmo kraxkam akubyn bõxja kute
 onj pyràk. Nhyem be, kati. Gwaj bawỳr bõx ne kute
 amim gwaj bapytàr nhõ akatija arỳm 'ỳr.

12 Arỳm akamàt kêt 'ỳr. Me axwe kumexkam
 kute pykakam akamàt pyràk. A'u ne gwaj bajo rãm
 ne ja. Dja Kritu bõx nhyem arỳm me mexkumrêx.
 Me mexkumrêxkam dja kute pykakam a'u pyràk.

Kam gwaj on wānh badjapênh punu kute akamàt kô tyk pyràk ja kanga. Kute mrāmri ne me krākamngôn kute amipytār kadjy ò kàxo kubèkà jangjênh pyràk. Gwaj Kritu kukwakam batỳx ne katàt ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamã tỳx jadjàr. Dja gwaj bamã tỳx jadjà gwaj arỳm katàt ar amijo baba. Kukwakam katàt ar amijo baba ne arỳm baje mrāmri ne me kute a'ukam mrānh pyràk.

¹³ Gwaj memã katàt ar amijo baba kute a'uri me katàt ba pyràk. Djām mekôt ar abixaêr punumã? Djām kadjwati kangôkam* ar abibānhmã? Djām mekôt aprô kupa'ã, amjên kupa'ã akurê abamã? Djām mekôt ar abixaêr tỳ:x ne tu apunu raxmã? Djām ar aje abenmã akabênh punu abamã? Djām ar aje aben nhõ mỳjja puro'ã angrykmã? Kati. Kwārĩk wānh.

¹⁴ Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwārĩk wānh ar aje amidjwỳnhbito kĩnh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

14

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

¹ Me kwỳ kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhõbikwa. Kwārĩk wānh mỳjja'õ mỳr jabej ar amã kurê kêt ne 'ã amim, “Axwe”, anhỳr kêt.

² Me kute ar amã,

* **13:13** Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunĵa, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunĵ ne me kum kadjwati kangô jarê.

–Dja gar ãm mry pumũ, anhỹro ba. Ga kam aje amim Jeju mar tỳxkam amim,

–Kati. Ba dja ba mỳjja kunĩ kuro iban kam Metĩndjwỳnhmã imex rã'ã, anhỹro aba. Nhym me kwỳ kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwỳbit kuro ba.

³ Kwãrĩk wãnh ar amã kurê kêt. Ar aje mỳjja kunĩ kuro abakam kwãrĩk wãnh ar amã me'õ kute djwỳbit kurja kurê kêt. Nàr ar akwỳ aje djwỳbit kurja kwãrĩk wãnh me kute mỳjja kunĩ kur'ã akabẽn kêt ne amim, “Me axwe”, anhỹr kêt. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ta kute arỳm o krakam. Kwãrĩk wãnh mỳjja kur mỳr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁴ Me axwekam djãm ar ga dja gar memã axwe pãnh jarẽ? Kati. Metĩndjwỳnh dja memã axwe pãnh jarẽ. Nàr, me mexkam djãm ar ga dja gar memã kĩnh djà ngã? Kati. Metĩndjwỳnh dja memã kĩnh djà ngã. Djãm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metĩndjwỳnh ne meo ban me axwebê memã tỳx jangjênho ba. Kam kwãrĩk wãnh ar amã kurê kêt.

⁵ Amrêbê me bakukãmãre ne me kute apỳnh akati maro ba. Nhym ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwỳ amim, “Akati punu ne ja”, anhỹro ba. Nhym ajtekam me kwỳ kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim,

–Kati. Akati kunĩ ne mex ne 'õ kute aben japanh kêt, anhỹro ba. Gê kam me kunĩ ta ã pỳnhkôt prĩne akatio amiman ta akati ma nàr ta mar kêt. Kwãrĩk wãnh akati'õ mỳr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁶ Me'õ kute akati marja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute akati mar. Nàr, me'õ kute akati mar kêtja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'õ kute mỳjja kunĩ

kurja ta kute Bĕnjadjwÿr djwÿnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metĭndjwÿnhmã amikĭnh jarĕnhkam kute kurja pumũ. Nàr, me'õ kute djwÿbit kurja ta kute Bĕnjadjwÿr djwÿnh markam kute djwÿbit kurja pumũ. Ga, kute djwÿbit kurkam kute 'ã Metĭndjwÿnhmã amikĭnh jarĕnh ne kute kurja pumũ.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunĭ djã gwaj baje amidjwÿnhbit maro babamã? Kati. Dja gwaj Metĭndjwÿnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batĭnri dja gwaj Metĭndjwÿnh maro baba nàr gwaj tyn Metĭndjwÿnh ma.

⁸ Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje markumrĕx. Dja gwaj batĭn ne ar babari Bĕnjadjwÿr djwÿnh maro baba. Ne tyn Bĕnjadjwÿr djwÿnh ma. Kam dja gwaj batĭn ne ar baba jabej nàr batyk jabej. Kwãrĭk wãnh rã'ã. Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje mar nhym arÿm gwaj bajo kra.

⁹ Mÿj kadjy ne Kritu tyn akubyn tĭn ne? Bir, kute me tykmĕ me tĭn kunĭmã Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tĭn ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'õo ar akamyja mÿkam dja gar mÿjja'õ mÿr jabej ar akamymã axwe jarĕn ar amã kurĕo aba? Djã ar abĕ memã axwe pãnh jarĕnh djwÿnh got? Kati. Dja gwaj bakunĭ Kritu kabem dja nhym ta arÿm gwaj bamã bajaxwe pãnh jarĕnho nhÿ. Kwãrĭk wãnh ga akamymã axwe jarĕnh kĕt.

¹¹ Amrĕbĕ me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kòt dja gwaj kabem djan amikòt kum amijarĕ. Nãm memã kum,

“Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne memã arĕn memã kum,

‘Itĩn ne ar iba. Djãm itĩn ne ar iba kêt ne ba ikabẽn kajgo? Itĩn ne ar ibakumrẽx ne ba me amã ikabẽn ne. Me kunĩ dja me ikabem kônkrão nhỹn kunĩ amikôt imã amijarẽ.’

Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh ane.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arỳm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹² Ga, pi'òk no'òkja kôt gwaj banhĩ pỳnh kôt gwaj baje Metĩndjwỳnhmã amikôt amijarẽnhmãja pumũ.

¹³ Dja gar aje meo akamy kwỳja ma. Me kwỳ kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwãrĩk wãnh mỳjja'õ mỳr jabej ar amã kurê kêt. Dja gar atemã amijo tẽn ar akamy'ã amim,

—Ba on Metĩndjwỳnhmã amijangri tỳx. Ikamy ne ipumũnho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mỳjja'õ iban ren Metĩndjwỳnhbê ikamyo akẽx. Ba on amijangri tỳx. Ba ren kubê o akẽx ne ren kam ije mrãmri ne mỳjja kute me par tok nhym me rôròk pyræk, ane. Dja gar ã amim anen ã ar akamy maro ane.

¹⁴ Nhym me kute mỳjja kurdjwỳ. Djãm me kute mỳjja'õ krẽn arỳm Metĩndjwỳnhmã axwe? Arkati. Ja ne ba ije Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju kabẽnkôt markumrẽx. Nhym be, dja ar akamy kwỳ mỳjja 'õ'ã amim,

—Dja ba kukrẽn Metĩndjwỳnhmã ijaxwe, anhỹro ba. Be, akamy jamã ne mrãmri mỳjja punu.

¹⁵ Ga kam tu akamy nokrekam mỳjja ja krẽ nhym kôt arỳm akam kaprĩre ne. Godja ajã amim,

—Nãm mỳjja punure krẽn arỳm Metĩndjwỳnhbê amijo ajkẽ, ane. Godja ã akamy anen arỳm kaprĩ:re ne. Djãm amã akamy kĩnhkam ne ga tu nokrekam mỳjja krẽ? Kati. Aje amidjwỳnhbit mar. Kritu

kum akamy kĩnh ne kam kadjy ty. Gadjwỳ ga ren amã kĩnh ne ren nokrekam mỳjja krẽn kêt. Nhym be, kati. Ga amidjwỳnhbit man amã akamy kĩnh kêt ne tu nokrekam mỳjja krẽn arỳm akamyo ajkê. Kwārĩk wãnh o anhỳr kêt.

¹⁶ Dja ga te mỳjja 'õ'ã amim,

—Kati. Imã ne mexkumrẽx, ane. Nhym me kute ajã, “Axwe”, anhỳr prãm kwārĩk wãnh nõ. Dja ga ãm mỳjja pumũ gẽ me ajã anhỳr kêt.

¹⁷ Metĩndjwỳnh kute gwaj bajo bakam djã ne gwaj baje mỳjja kuro babaja mar tỳx? Nàr, djãm gwaj baje mỳjjao bakõm mar tỳx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhym be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kêt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakĩnh kadjy baje amimar. Gwaj baje Metĩndjwỳnh Karõ maro babakam ne gwaj bakĩnh kadjy baje amimar. Metĩndjwỳnh kute gwaj bajo bakam mỳjja mex ja kadjy gwaj baje amimar tỳxkumrẽx.

¹⁸ Mỳkam? Bir, me mỳjja mex jao ba ne me Kri-tumã àpênho ba ne arỳm kàjkwakam Metĩndjwỳnh kĩnh nhym pykakam me ar badjwỳ kum me kĩnh.

¹⁹ Gwaj abenmã bakabẽn mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmã Jeju'ã ajarẽn arỳm mar mexo amũ aben kamẽ. Ja kadjy dja gwaj amima.

²⁰ Djãm ar aje me'õo akamyja mar kêt ne ar aje adjakurbit mar ne o ar aje Metĩndjwỳnh bê o akẽxmã? Akamybê Metĩndjwỳnh nhõ àpênh. Kwārĩk wãnh kubê o akẽx kêt. Mrãmri ne me kute mỳjja kunĩ kurkam Metĩndjwỳnhmã mex.

Nhym be, godja gar akamy mar kêt ne amidjwỳnhbit man arỳm tu nokrekam mỳjja'õ krẽ ne

kam arÿm o Metĩndjwÿnh bê o akêx. Aje kubê o akêxkam arÿm ajaxwe.

²¹ Djãm aje tu mÿjjao aba ne aje tu mry'õ kuro abamã? Nàr djãm ar aje tu uba kangôo akõmo abamã? Nàr djãm ar aje apÿnh mÿjja 'õdjwÿo abamã? Nàr djãm ar aje mÿjjao abakôt ar amã Metĩndjwÿnh bê akamyo akêx pyma kêt? Aje o abakôt aje o kubê o akêx pymakam kwãrĩk wãnh o aba kêt. Dja gar akamy man kwãrĩk wãnh o aba kêt. Nàr djãm ar aje mÿjja 'õo abakôt ar aje akamymã kaprĩ jadjàr jabej nàr ar aje akamymã Metĩndjwÿnh mar rerekre jadjàr jabej? Kwãrĩk wãnh o aba kêt. Dja gar akamy ma. Kwãrĩk wãnh o aba kêt.

²² Apÿnh mÿjja'ã ne gar amim,

—Ije amim Metĩndjwÿnh markam ne mÿjja ja ajmã kute kêt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kêt, anhÿr jabej. Amimãbit dja gar arê gê Metĩndjwÿnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mÿjjao abao anen ren amim angyrk ne ren amim,

—Mÿkam ne ba o iban Metĩndjwÿnh bê ikamyo akêx? ane. Nhym be ar aje amikam ajaxwe'õ mar kêt kam dja gar adjumar mextire.

²³ Godja me'õ kute mÿjja'õ krẽnmã amim,

—Kon. Dja ba kukrẽn arÿm ijaxwe jabej, anen atekam tu krẽn jabej. Djori kam mex? Kati. Arÿm axwe. Mÿkam? Bir, kute Metĩndjwÿnh mar kêt ne tu krẽnkam. Me kute mÿjjao ba kunĩkôt dja me kumrêx o Metĩndjwÿnh ma. Ne kam arÿm o ba. Godja me Metĩndjwÿnh mar kêt ne tu mÿjjao ba jabej arÿm axwe.

15

*Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarẽnh rã'ã.
Mak 10.45; Kô k 10.24; Pir 2.4*

¹ Kam, gwaj baje amim Jeju mar tỳx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã bapřire. Djãm gwaj baje amidjwỳnhbito bakĩnh babamã? Kati. Gwaj meo kĩnh.

² Gwaj bakunĩ banhĩ pỳnhkôt amibu'ã meo kĩnh. Mỳj kadjy? Bir, me mexmã. Me kute Jeju mar mexo kute amũ amikamẽnh ne mar raxmã.

³ Ga, Kritudjwỳ kute amidjwỳnh kĩnh kêtja pumũ. Kute amidjwỳnh kĩnh kêt kôt ne me bakukãmãre Kritu kabẽn jarẽ. Nãm Kritu Bãmmã kum,

“Me kum akurê kôt ne me kum ikurê.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane nhym me bakukãmãre memã arẽ nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam tũ:mràm me bakamingrãnyrekam Kritu katon ar ba nhym me arỳm kum kurê. Kum kurê nhym arỳm amidjwỳnh kĩnh kêt. Gwaj badjwỳ kwãrĩk wãnh amidjwỳnhbito kĩnh kêt.

⁴ Metĩndjwỳnh ne mã me bakukãmãreo djuw mexo ba nhym me mã me'ã ajarẽn mã me'ã pi'òk no'òko ba. Mỳj kadjy? Bir, dja gwaj pi'òk jarẽn mã amijã kabẽn kunĩ maro baba. Ja kadjy ne me 'ã pi'òk no'òk ne. Dja gwaj amijã kabẽn kunĩ man arỳm tu amim Jeju mar tỳx ne. Nhym kam te apỳnh gwaj bakapřĩ djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar tỳx rã'ãn 'ã badjukanga kêt. Ne kam mã amijã kabẽn kunĩ man te bakapřĩn akubyn bakĩnh ne. Bakĩnh ne arỳm amiwỳr kamnhĩx tỳx. Ja kadjy ne me me bakukãmãre'ã ajarẽn me'ã pi'òk no'òk ne.

⁵ Metĩndjwỳnh ne kute amijamār 'iry ne kute memã tỳx jangjênh nhym me kute amim mar tỳx ne kĩnh. Nã bãm mã kum ar ajo a'uw gê ar amã akabêh mextire jadjà. Ar aje Jeju Kritu kôt ar amijo abakam gê ar amã akabêh mextire jadjà gar axikôt abenmã akabêh mextire jarẽ.

⁶ Ne kam axikôt anhõkre kadjwỳnhbê Metĩndjwỳnh ra:x ne uma:ja man arỳm me kunĩmã arêhno amirĩt ne. Ja kadjy ne ba ã Metĩndjwỳnhmã ar ajo idjà'wỳro ane. Metĩndjwỳnhbê ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu Bãm.

Metĩndjwỳnh kum me bajtemdjwỳ kĩnh.

Kar 10.34; Rô 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16

⁷ Kam dja gar abeno anhõbikwa kute Kritu gwaj bajo õbikwa pyræk. Ar aje memã Metĩndjwỳnh raxo amirĩt kadjy ar abeno anhõbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arê gar ama. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh ne amrêbê mebê idjaer kukãmãremã mỳjja jarẽ. Me my kà rênhjamã arê. Nãm memã apỳnh mỳjja jarênh mãmđji. Nhym kam kôt Jeju Kritu nã kurũm katon ar ba. Me bakamin-grãnyrekam ar ba. Ar ba:n arỳm mebê idjaermã àpênh ar ba. Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãremã apỳnh mỳjja jarênh kôt ne memã àpênh ar ban mỳjja nhipêxo ba. Nhym me arỳm omũn amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kabênkumrêx. Ga, Jeju arỳm kôt memã àpênh ar baja pumũ. Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãremã arênh kôt àpênh ar baja pumũ. Nãm me Jeju pumũn arỳm ã amim ane.

⁹ Jeju memã mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba:, me punuo mexo ba: nhym me bajtemdjwỳ arỳm omũ.

Me kute Metĩndjwýnh raxmã kator ne abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh ukaprĩ ngri got? Mrãmri ne ukaprĩ:kumrẽx, anhÿr kadjy. Ja kadjy ne me bajtemdjwý arým mÿjja pumũnh kêt kwý pumũ:. Djãm mebê idjaerbit ne me kute Metĩndjwýnh raxmã katorn kum rax jarẽnhmã? Kati. Me bajtemdjwý ne me kute raxmã katorn kum rax jarẽnhmã. Me bakukãmãre ne amrêbê: ja jarẽ. Me bajtem kute Metĩndjwýnhmã rax jarẽnhja jarẽ. Kritu kàjkwakam Bãmmã amijarën kum,

“Me bajtem nhipôkri dja ba memã ajã idjujarẽho amirĩt ne apyma'ã ngre.”

Nãm ã Kritu Bãmmã me bajtem jarẽho ane nhym me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹⁰ Nhym kam me bakukãmãre 'ôdjwý me bajtemmã kum,

“Me abajtem, me on õ me wýnh kôt akĩnhkumrẽx.”

Nãm ã memã ane nhym me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹¹ Nhym kam me bakukãmãre 'ôdjwý me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunĩ dja ga me Bẽnjadjwýr djwýnhmã mextire jarẽ.

Apÿnh me aba djà kunĩkôt ar abaja kum mextire jarẽ.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhym me ajte 'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹² Nhym kam Idjaijdjwý me bakukãmãremã me ajarẽ. Nãm Kritu'ã arê nhingrôt jakren memã kum,

“Dja me bakukãmãre Djexe tàmdjwý'õ kato. Tũ:mràm me kamingrãnyrekam kato. Me

kute mrãmri ne pĩ 'yr nhym tũmràm ajte arêkam INGRÂN abatànH pyrÀk.

Dja ã tãmdjwÿ'õ katorn ar bao anen arÿm kubê BËnjadjwÿrbê kumkati. Ne kam arÿm apÿnh me ba djàri meo ba. Nhym kam me bajtem arÿm tu amim kamnhĩxkumrêx."

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Me bakukãmãreja kunĩ ne me me bajtem jarê. Metĩndjwÿnh kum me kaprĩ nhym me kute kum rax jarênhmãja jarê.

¹³ Metĩndjwÿnh ne kute memã amak bõnh nhym me kute amiwÿr õ mÿjja mex kamnhĩxo ba. Gê ar amã ajamak bõ gar tu amim Kritu markumrêx. Ne kam arÿm kõt ar akĩnhti:ren ar adjumar mexti:re. Nhym kam Metĩndjwÿnh Karõ ar amã atÿx jadjà gar amiwÿr kamnhĩx tÿx ne. Ja kadjy ne ba ã kum ar ajo idjà'wÿro ane.

Paur kute me bajtem kadjy àpênh'ã amijarênh.

¹⁴ Akmere, àpnhĩre ar, djãm ar amex kêt ne ba ar amã ikabên? Kati. Ar ga ne gar arÿm amextire ne ar aje Metĩndjwÿnh mar mexkumrêx. Ne kam aje abenmã 'ã karõ mar mexkumrêx. Tãm ne ba arÿm ije markumrêx.

¹⁵ Ije ar amã pi'òk no'òkkam ne ba itÿx ne ar amã 'ã karõ. Te ar aje arÿm ikabên mar jabej ba akubyn ar amã arê gar ajte ama. Metĩndjwÿnh ne tu kum ikaprĩn tu imã idjàpênh djà'ã karõ ba arÿm kabên kõt ar amã ikabên jarê.

¹⁶ Ije me bajtemmã Metĩndjwÿnh'ã ujarênh ny jarênhõ iba kadjy ne imã Kritu Jejumã idjàpênh'ã karõ. Mÿj kadjy? Bir, ije Metĩndjwÿnhõ kĩnh kadjy. Ije 'ÿr me bajtemo akêx nhym me kum mexmã. Dja

me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwỳnh Karõ arỳm meo mex. Tãm dja Metĩndjwỳnho kĩnhkumrêx.

17 Kritu Jeju kute imã tỳx jadjàrkam ne ba me bajtemmã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho iba. Idjàpênh dja jakam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar amã 'ã amijarẽnho amirĩtkumrêx.

18 Kum idjàpênhkam ne ba Kritu kukwakam mỳjja pumũnh kêt kumex nhipêx. Kritu kukwakam ije mỳjja nhipêxbit dja ba 'ã amijarẽ. Me bajtem kute kabẽn mar ne kôt amijo ba kadjy ne ba memã kabẽn jarẽ. Nã bãm memã kabẽn jarẽn kôt mỳjja kwỳ nhipêx nhym me arỳm omũ. Omũn arỳm kabẽn man kôt ar amijo ba.

19 Metĩndjwỳnh Karõ 'itỳxkôt ne ba mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Ne me punuo mex. Nhym me karõ punu meo ba ba me nêje me ano nhym me arỳm memã ire. Nã bãm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx nhym me te kute marmã kam no tyn kume:x ne arỳm Metĩndjwỳnh raxmã kato. Ba kam kàj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarẽnho iba:. Djeruxarêkam arẽnho iba:n amũ apỳnh pykakam me ba djari kunĩ kôt o iba:n o inhipôk ne. Ne arẽnho iba:n arỳm pykabê Irrij'y'r arẽnho bôx.

20 Ba ne ba me kute Kritu mar kêtjamã arẽ. Me kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kêtjamã ne ba ije kàj bê memã arênh prã:mikumrêx. Me'õ kumrêx kute memã 'ã ujarênh ny jarênh nhym me arỳm kute mar. Me jamã ne ije arênh prãm ngrire. Me ujarênh nhiby ije ajte memã arênh prãm ngrire. Amũ me kute mar kêt jamãbit ije kàj bê memã arênh prãmikumrêx. Ga, me'õ arỳm kute kikre nhipêxmo kraxja pumũ. Nhym kam

me'ôdjwÿ arÿm 'ÿr bôx ne omÿ. Omÿn ajte iby ipêx prãm kêt. Badjwÿ ije me arÿm kute mar jamã ajte arênh prãm ngrire. Me kute mar kêt jamãbit ne ije arênh prãm kumrêx.

²¹ Ije me amã ja jarênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum,
 “Me kute memã 'ã ujarênh kêt jamã dja me memã 'ã ajarê nhym me arÿm kuma.

Me kute mar kêt ja dja me arÿm kraxkôt prïne amijã kuma.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ba 'ã pi'ôk no'ôk pumÿn arÿm ije me kute mar kêt jamã arênh prãm kumrêx.

²² Me kute memã arênh kêt jamã ije arênh prãm kam ne ba pyka jakam amikrà ar o iban te ar awÿr ikrà krãptĩ ne.

Me ò krĩrãxbê Rôma'ÿr tẽm kadjy kute memã amijarênh.

²³ Nhym be, jakam arÿm ne ba pyka ja kunĩkôt memã Kritu'ã ajarênh arÿm inomã kumê nhym me arÿm kuma. Amrêbê ne ba ar awÿr ikrà nhym ijã amex krãptĩ apêx. Jakam dja ba wãm ar awÿr tẽn bôx ne

²⁴ ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakĩho bakrĩ:n bakrĩ kãjbê 'iry.

Ba kam arÿm amÿ pykabê Êpanha'ÿr tẽ. Êpanha'ÿr itẽm kadjy dja gar ikôt o kangõn 'ÿr ijano. Ba kam arÿm 'ÿr tẽ. Ja kadjy ne ba amima.

²⁵ Nhym be, ajbir jakam dja ba Djeruxarê'ÿr itẽm ne ibôx kumrêx ne Jeju nhõ me jamã pi'ôk kaprĩ ngã.

26 Matenimē Akajakam Jeju nhõ me ja ne me kute amũ memã õ pi'òk kaprĩ kwỳ janormã. Djeruxarēkam me kute amim Jeju mar kwỳ ne me õ mỳjja kêt ne ar ba nhym me kute memã anormã.

27 Me ta ne me kute memã anormã. Mrãmri me kute memã òr prãmkam mexkumrēx. Djeruxarēkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrēx Kritu'ã ujarēnh nyo ban amũ me bajtemmã arē. Mebé idjaer ne me amũ me bajtemmã Kritu jarē nhym me arỳm tu amim markumrēx ne kĩnhkumrēx. Ne kam me kute amikutã memã õ pi'òk kaprĩ janor prãmikumrēx.

28 Dja ba me'ỳr pi'òk kaprĩo bõx ne memã kungã. Me kĩnh djà ja memã kungãn arỳm akubyn tē. Akubyn pykabê Êpanha'ỳr tē. 'Ỳr tē:n krĩraxe Rôma kumrēxkam ar akam bõx. Ne kam amũ pykabê Êpanha'ỳr tē.

29 Ije Kritu mar raxkõt ikĩ:nhkumrēx. Ar akam ibõx ne ije prĩne ar amã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnhkam dja gar ikudjwa akĩnhkumrēx. Tãm ne ba arỳm kuma.

30 Akmere, àpnhĩre ar, Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu kabēnkõt, Metĩndjwỳnh Karõ kum gwaj babêja kabēnkõt ne ba ar amã arē. Dja gar Metĩndjwỳnhmã ijo adjà'wỳr 'ãno dja. Ba ne ba idjàpēnh tỳx ar iba. Kum ijo adjà'wỳr 'ãno djan o iro'ã apēn ikõt o kangõ.

31-32 Dja gar kum,

—Djũnwã, arỳm Paur pykabê Djudējakam tēmmã. Kam me kwỳ kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebé utà. Gêdja krĩraxe Djeruxarēkam tēn Jeju nhõ me jamã me õ pi'òk kaprĩ ngã. Dja ga memã

kĩnh jadjà gê me kum me kĩnh ne amim me ò pi'òk kaprĩ by. Djũnwã, aje mrãmri Paur ar ikam bôx'ã amim karõ jabej amrê ar iwÿr ano gê kĩnh ne ar ikam bôxkumrêx. Dja bar kam Paur kôt abenmã tÿx jangijn Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt, ane. Dja ga ã kum ijo adjà'wÿro ane.

³³ Metĩndjwÿnh ne kute memã umar mex jangjênh djwÿnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gê ar akunĩ mẽ amijo kajkep rã'ã ne. Tãm ne ja.

16

Kute apÿnh òbikwamã kute amikabên mex janor.

¹ Gwaj bakanikwÿnh Bebi ije ar amã arênhmã. Bebi ne mexkumrêx ne krĩraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy àpênh ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kadjy àpênh ba.

² Dja gar amã kĩnh ne kum akabên mex jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju nhõ me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amã Bebi jabê. Godja gar àpênh'ò'ã omũ nhym Bebi kum ar aje kôt o kangõnh prãm jabej tu kôt o kangõ. Ta ne me krãptĩ:kôt o kangõ. Badjwÿ ikôt o kangõ. Dja gar pãnh kôt o kangõ.

³ Ne ajte amũ Prixiramẽ Akwire arkum ikabên mex jarê. Nãm ar iro'ã Kritu Jejumã àpênh ba.

⁴ Ar ta ne ar inêje memã kabên. Nãm me te umati tã nhym arkum amijã ma kêt ne tu me'ÿr tẽn inêje memã kabên. 'Ã ne ba arkum ukaprĩ: jarê. Me bajtem kute amim Jeju mar kunĩ, apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djàri ne me ajte arkum ukaprĩ jarê.

⁵ Ar ò kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawãdjwỳ. Me wãmãdjwỳ dja gar ikabẽn mex jarẽ. Wãkam imã inhõbikwa kĩnh. Kubê Epenexu. Dja gar kum ikabẽn mex jarẽ. Pykabê Adjikkam ne Epenexu kumrẽx Kritu'ỳr amijo akẽx.

⁶ Dja gar ajte Marijmã ikabẽn mex jarẽ. Marij ne gwaj bakadjy àpênh rax.

⁷ Dja gar ajte wãkam inhõbikwa Tõnikumẽ Dju-nijmẽ arkum ikabẽn mex jarẽ. Ar wã ne me ar iro'ã ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmã Tõnikumẽ Djunij ar arê:n kute ar mar tỳx. Ar kumrẽx Kritu'ỳr amijo akẽx. Ba kam badjwỳ ỳr amijo akẽx.

⁸ ãpritumẽ ne bar imã Bẽnjadjwỳr djwỳnh jabê. Kam imã ãpritu jabê. Ar kum ikabẽn mex jarẽ.

⁹ Ne ajte Ubanumã ikabẽn mex jarẽ. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakõt àpênh ar ba. Etakidjwỳ imã kĩnh. Dja gar ajte kum ikabẽn mex jarẽ.

¹⁰ Ne ajte Aperimãdjwỳ ikabẽn mex jarẽ. Aperi ne Kritumã àpênh mexkumrẽx nhym me arỳm kõt kuma. Dja gar ajte Artobur nhõ kikrekam ar wãdjwỳmã ikabẽn mex jarẽ.

¹¹ Ne ajte inhõbikwa Erodjiãomã ikabẽn mex jarẽ. Ne Naxixu nhõ kikrekam ar kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh marjamã ajte ikabẽn mex jarẽ.

¹² Gwaj bakanikwỳnh Kripenamẽ bakanikwỳnh Kripodjamã dja gar ajte arkum ikabẽn mex jarẽ. Nãm ar Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã àpênh ar ba. Dja gar ajte Pexirmã kum ikabẽn mex jarẽ. Me kum me bakanikwỳnh kĩnh. Pexir ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã àpênh ra:x.

13 Nhyrn Rupumē nã ar. Badjwỳ ne ba o inã. Dja gar ajte arkum ikabēn mex jarē. Bēnjadjwỳr djwỳnh ne amijo Rupu pytàn ar o ba.

14 Dja gar ajte Axikritumē Prekōtimē Erimanhmē Patubamē Erimijmē ar ro'ã gwaj baje aro bakamyja arkum ikabēn mex jarē.

15 Ne Pirogumē Djurijmē Nerumē Neru kanikwỳnhmē Orīpamē ar ro'ã Jeju nhō me ja kunīmē dja gar arkum ikabēn mex jarē.

16 Ne abenwỳr bōx ne abeno arōrōk ne aben pa krij. Apỳnh me kute amim Kritu mar ne kōt ar aben pydjio ba djari ne me ar amã kabēn mex jarē.

Me kute aminēje me 'ãno ãm'ã memã karō.

17 Akmere, àpnhīre ar, gora ikabēn ma. Arỳm ne gar aje Metīndjwỳnh kabēn kukrãdjã mar katãt. Dja me'ō ar bōx ne kupa'ã ajte ar amã atemã mỳjja'ō jarē. Ne abenbē ar ajo bikjēr prãm ne Metīndjwỳnhbē ar ajo akēx prãm. Gora ar aminēje me 'ãno djan memã akàx.

18 Mỳkam? Bir, djãm me wã ne me gwaj banhō Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Kritumã apê? Kati. Nãm me amidjwỳnhbit man mã axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prīne memã me kabēno irō mex. Ne memã 'êx ne kabēn mexkumrēx. Nhyrn me no rerekreja kum me kabēn kīnhkumrēx.

19 Nhyrn be ar ga ne gar aje Metīndjwỳnh mar mex nhyrn me kunī kute abenmã ar ajarēnho ipōk ba ar ama. Ne kam ar akam ikīnhkumrēx. Kam, dja gar mỳjja mexbit ma. Kwārīk wãnh mỳjja punu mar kêt.

20 Metīndjwỳnhkōt me umar mexkumrēx. Ta dja ar amã tỳx jadjã nhyrn Xatanaj te ar amã apnê.

Kôt ar ajaxwemã te ar amã apnê gar amijãno dja. Arÿm aje Xatanajmã rerek jadjãrmã. Aje mrãmri ne aparo Xatanaj krã kajyr pyrãk. Arÿm aje Xatanajmã rerek jadjãr 'ÿr.

Gê Bënjadjwÿrbê Jeju tu kum ar akaprÿn ar ajo ba. Tãm ne ja.

²¹ Ximoxi ikôt àpênhja ne ar amã kabën mex jarë. Inhõbikwa Juxumë Djaxõmë Xopatudjwÿ ar amã kabën mex jarë.

²² Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'ók ja no'ók. Nã bãm tu amim Bënjadjwÿr djwÿnh markumrëx. Ne amũ ar amã ikabën mex jarë.

²³ Gajudjwÿ ne ar amã kabën mex jarë. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ibaja kunÿ ne bar mã Gaju nhõ kikrekam bõx nhym mã ar ikunõ djuw mex.

Eraxumë gwaj bakamy Kwatu ar amã kabën mex jarë. Eraxu ne kute krÿrax jakam bënjadjwÿrmã pi'ók kaprÿ pumũnh djwÿnh.

²⁴ Gê Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunÿ kaprÿ:kumrëx ne ar ajo ba.

²⁵ Dja ar amã tÿx jadjã. Amrëbê ne ba kàj bê memã Jeju Kritu'ã ajarë nhym 'ã ujarënh arÿm ar awÿr bõx gar tu amim markumrëx. Ar aje tu amim markumrëxkam dja ar amã tÿx jadjã gar kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Amrëbê ne Kritu'ã ujarënh nyja me bakukãmãrebê bipdjur tũm. Nhym kam me kute arënh kêtumrëx.

²⁶ Nhym kam ajbir jakam Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bamã Kritu'ã ujarëho amirÿtkumrëx. Amrëbê: ne Metÿndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh Kritu'ã pi'ók no'ók gwaj jakam, 'ãtũ:mkam

amim arẽn arỳm kuma. Metĩndjwỳnh tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kabẽn kôt ne gwaj apỳnh pyka djari kunĩkôt memã Kritu'ã ajarẽ nhym kunĩkôt me arỳm 'ã ujarẽn ma. Dja me kwỳ tu amim Kritu markumrẽx ne kabẽn markumrẽx ne kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne gwaj memã 'ã ajarẽ.

²⁷ Metĩndjwỳnh pydji ne amak me:xkumrẽx ne no me:xkumrẽx. Ba kum meo a'uw gê memã amak bô. Me kute tu amim Jeju Kritu markumrẽxkôt gê memã amak bô. Dja memã amak bô nhym me kunĩ arỳm kum rax jarẽn rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560